

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, zatu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

krat, prilog.

Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifi in dogovor.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnice v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 70

Ljubljana, četrtek, dne 26. marca 1931

Leto II.

Sekeljski šef dr. Schüller,
ki je obenem z avstrijskim zunanjim mini-
strom dr. Schobrom zaključil za Avstrijo po-
gajanja za sklenitev avstrijsko-nemške carinske
unije.

Parnik »Prestolonaslednik Peter«

Ljubljana, 25. marca. Nocoj so odpotovali pre-
ko Ljubljane v London kapetan, mašinisti in
ostalo moštvo novega parnika, ki ga je dala
v Londonu zgraditi »Jadranska plovba«. Par-
niku bo ime »Prestolonaslednik Peter«. Med 13.
in 15. aprilom prispe parnik na Sušak in bo
kmalu nato prišel voziti na progi Split-Kotor.
Na tej progi vozi sedaj popravljeni parnik »Ka-
radjordje«.

Grška vojaška delegacija v Beogradu

Beograd, 25. marca. I. Grška vojaška delega-
cija, ki je prispela v našo državo, da obišče
grobove grških vojakov v Jugoslaviji — v Piro-
tu in Valandovu, je posetila tudi Beograd. Da-
nes je bila na grobu neznanega vojaka na Ava-
li. Na grob je položila lep lovorjev venec, pre-
pleten s cvetkami. Ko je general Katenjotis, ki
vodi delegacijo, položil venec na grob, je vsa
delegacija v položaju »mirno« za nekaj minut
molčala. Po povratku z Avale so grški vojaški
delegatje posetili zunanjega ministra dr. Ma-
rinkovića.

Starosta ruskih Sokolov poseti Jugoslavijo

Beograd, 25. marca. I. Te dni pride v Beo-
grad starešina ruskih emigrantskih Sokolov,
Aleksander Izidski. Za starešino so ga izvolili
lansko leto. Pri nas ostane dalje časa in si bo
ogledal delovanje ruskih Sokolov v Jugoslaviji.
Njemu na čast priredijo ruski Sokoli v Beogra-
du veliko akademijo v svojem domu.

Imenovanje

Beograd, 25. marca. AA. S sklepom ministra
za trgovino in industrijo je postavljen na držav-
ni srednji tehnični šoli v Ljubljani za profesorja
v I/8 Fridolin Havin, diplomirani inženjer
visoke tehnične šole v Pragi.

Nove telefonske linije

Beograd, 25. marca. AA. S sklepom ministra
za promet so bile otvorene tele nove telefon-
ske linije:

Z Avstrijo: Majšperg—Graz, Dunaj; Maribor
— Ljubljana—Hallein; Ljubljana—Salzburg;
Križevci pri Ljutomeru—Čmurek, Graz, Dunaj;
Bled—Zelezna Kapla, Obirsko, Celovec, Bela;
Kriva Vrbica, Otok, Vrba, Warmbad, Villach,
Heiligen Blut, Malnitz, Millstatt, Seeboden, Spli-
tal an der Drau, Velikovec, Weisen See; Tur-
nišče—Radgona, Gradec, Dunaj; Raab, Celbniz,
Gemsdorf, St. Martin a. d. Raab, Leoben;
Gradec, Bruck a. d. Mur, Leoben; Dunaj, Sie-
benbrunn, St. Johann, Innsbruck; Maribor—Leo-
ben, Maria Zell;

s Češkoslovaško: Maribor—Krnov—Celje—
Misek;
s Švicijo: Sevnica z vsemi mesti v Šviciji;
s Francijo: Sevnica z vsemi mesti v Franciji.

Svečana večerja na našem poslaništvu v Bruslju

Bruselj, 25. marca. AA. Snoči je jugoslovanski
opolномоćeni minister na belgijskem dvoru dr.
Milojević priredil svečano večerjo v poslaništvu
tujske legije v Maroku do spora in krvavega
pretepa. Ko sta hotela neki častnik in podčast-
nik pomiriti vojake, so ti začeli streljati in oba
ubili. Nato se iz strahu pred kaznijo pobegnili
preko meje.

Upor v tujski legiji v Maroku

Pariz, 25. marca. AA. Poročajo iz Rabata, da
je v noči od 21. na 22. t. m. prišlo med rekruti
tujske legije v Maroku do spora in krvavega
pretepa. Ko sta hotela neki častnik in podčast-
nik pomiriti vojake, so ti začeli streljati in oba
ubili. Nato se iz strahu pred kaznijo pobegnili
preko meje.

Sporazum za enoten nastop Francije in Anglije

Briand in Henderson sta se sporazumela, da bo vprašanje avstrijsko-nemškega spo-
razuma predloženo Društvu narodov - V Parizu vidijo v pogodbi manevar proti ravno-
teži v Evropi - Izjava kancelarja Brüninga

Pariz, 25. marca. n. Neposredno pred sejo or-
ganizacijskega odbora za panevropsko komisijo
sta se danes sestala Henderson in Briand. O
vsebinah razgovora javnosti niso poučili. Ven-
dar pa so opazili, da na francoski strani na-
rašča opozicija proti dunajski pogodbi o gospo-
darski zvezi z Nemčijo.

London, 25. marca. d. Reuterjev urad poroča
iz Pariza: Zunanji minister Briand in državni
tajnik Henderson sta se danes sporazumela
glede nemško-avstrijskega gospodarskega dogo-
vora in Velika Britanija je sklenila, da začne
takoj delati. Angleški veleposlanik v Berlinu in
angleški poslanik na Dunaju bosta pri priza-
detih vladah prigovarjala sklenjenemu dogo-
voru. Tako nemška kot avstrijska vlada bo ob-
veščena, da je treba vprašanje predložiti Dru-
štvu narodov.

Pariz, 25. marca. r. »Le Temps« se ponovno
bavi v svojem uvodniku z nemško-avstrijskim
sporazumom glede bodoče carinske zveze med
obema državama. Javno mnenje, pravi, si je
glede bistva stvari na jasnem: gre v resnici za
gospodarsko priključitev Avstrije k Nemčiji, za
uvod k politični priključitvi, z eno besedo za
dalekosežno početje berlinske vlade s ciljem,
da bi Nemčija položila roko na srednjo Evropo.
Berlinska vlada je hotela napraviti ta udarec,
še preden je akcija g. Brianda za evropsko
sodelovanje, kakor jo je odobrila glavna skup-
ščina DN, utegnila dati rezultate, ki bi jih
potem ne mogel nihče več omajati. Početje je
sumljivo že radi svoje neopornosti. Dejstvo,
da je bil obstoj tega sporazuma med Berlinom
in Dunajem odkrit ravno na predvečer sestan-
ka komisije za Panevropo v Parizu, na kate-
rem se ima pripraviti drugo zasedanje širše
komisije za Evropsko unijo, že to dejstvo ozna-
čuje v dovoljni meri ta manevar, ki je naper-
jen istočasno proti gospodarski in politični
ravnoteži v Evropi. Početje izdaja diplomatsko
špekulacijo s splošno željo po miru, ki prevla-
duje pri vseh narodih. Ugoden hip, da se po-
samezne vlade postavijo pred dovršeno dejstvo.
Ni namreč nobenega dvoma, nadaljuje list, da
pomeni avstrijsko-nemški sporazum pravo ca-
rinsko zvezo in da je na drugi strani vsaka
carinska unija Avstrije z Nemčijo Avstriji ab-
solutno prepovedana s saint-germainsko mirov-
no pogodbo in s protokolom od 4. oktobra 1922.
Argument, s katerim hočejo javnost preslepiti,
je, češ da je sporazum odprt vsem prizadetim
državam. Ali si je mogoče resno misliti, da bo-
do Italija in države Male antante hotele po-
stati privesek avstro-nemškega bloka, ki bi go-
spodoval nad srednjo Evropo? Predpostavljati
kaj takega bi pomenilo nič ne vedeti o politiki
nove Italije in jo smatrati za sposobno, da na-
pravi tako napako. Kar se tiče Male antante,
zadostuje ugotoviti vtis, ki ga je napravila vest
o tem sporazumu na Čehoslovskem, v Jugosla-
viji in Rumuniji. V teh državah se nikakor ne
motijo glede dalekosežnosti tega dogodka. Sedaj
se vodijo pregovori med Prago, Beogradom in
Bukarešto in enoten nastop vseh treh vlad je
v načelu brez dvoma že sklenjen. In preveč
opominov je bilo na naslov Avstrije glede ne-
varnosti, ki bi jo povzročila njena priključitev
k Nemčiji, da bi si tudi na Dunaju ne bili na
jasnem, da se izpostavlja Avstrija s sklenitvijo
carinske zveze z Nemčijo resnim težkotam.

Komentarji italijanskega tiska

Rim, 25. marca. n. Fašistovski tisk prinaša
izbrana poročila o položaju, ki je nastal spričo
vesti o avstrijsko-nemškem gospodarskem spo-
razumu. Listi posebej registrirajo poročila in
komentarje inozemskega tiska.
»Lavoro Fascista« opozarja, da se italijanska
vlada ne bo preneglala, nego da bo najprej
proučila vse podrobnosti sporazuma in šele na-
to zavzela svoje stališče. Ker pogodba med Ber-
linom in Dunajem še ni podpisana, položaj ni
v resnici niti najmanj napet, nasprotno lahko
Avstrija in Nemčija čakata, da se velike sile
pomirijo, in nato bosta zadevo lahko definitivno
uredili. Dunaj in Berlin sta s to pogodbo v za-
dostni meri pokazala svojo energičnost. V osta-
lem pa ni izključeno, da se bosta še umaknila
s svojih pozicij. Vsekakor pa je pomembno, da
je delovanje Avstrije in Nemčije danes bolj
vzajemno nego kdaj poprej. »Resto del Carlinco«
naglašuje v svojem uvodnem članku, da je treba
gledati na vso zadevo z veliko dozo resnosti.
Italija mora računati z avstrijsko-nemško carin-
sko unijo. Gospodarsko vprašanje v srednji Ev-
ropi in težnja, da se obnovi širok gospodarski

sistem, Italije ne smejo pustiti ob strani. Ni
namreč vseeno, kako bo ta sistem rekonstrui-
ran. Italija ne sme dovoliti, da bi ji kdo kratil
njeno svobodo gibanja in delovanja.

Tudi Madjarska se namerava pridružiti

Rim, 25. marca. n. Posvetovanja med grofom
Karolyjem in zunanjim ministrom Grandijem
so se danes nadaljevala. V poročilih iz Budim-
pešte trdita »Giornale d'Italia« in »Tribuna«,
da so pričeli madjarski gospodarski krogi res-
no misliti na ožje sodelovanje z avstrijskimi in
nemškimi. Madjarsko narodno gospodarstvo bi
mnogo pridobilo, posebno poljedelstvo. Indus-
trija pa ne bi mnogo izgubila. Italijanski listi
pripisujejo veliko važnost izjavi madjarskega fi-
nančnega ministra Weckerla, da bo madjarska
vlada zavzela stališče napram nemško-avstrij-
skemu sporazumu šele po povratku madjarske-
ga zunanjega ministra Karolyja iz Rima. To
izjavo tolmačijo tako, da bo stališče madjarske
vlade zaviselo od italijanskega stališča in da
bo Budimpešta tudi v tem pogledu stala ob
strani Rima. Karolyi je naglasil, da je prišel
v Rim, da zastopa Madjarsko na mednarodni
žitni konferenci. Toda povsem naravno je, da
je ob tej priliki stopil v stike tudi z Mussoli-
nijem in Grandijem. Njegovi razgovori so —

po njegovi izjavi — znatno prispevali k aktiv-
nemu in vzajemnemu sodelovanju, ki ga je že
nekaj let opaziti v odnosih med Madjarsko in
Italijo.

Stališče Grčije

Atene 25. marca. Grški zunanji minister Mi-
halakopulos je dal novinarjem izjavo o stali-
šču Grčije do avstrijsko-nemške carinske zveze.
Mihalakopulos je naglasil, da grški interesi s
tako zvezo niso ogroženi. Nemčija in Avstrija
bosta s tem sporazumom še ojačili moč svoje
potrošnje. To pa bo samo v korist Grčiji, ka-
tere najboljša kupca sta Avstrija in Nemčija.

Povoljen vtis v Ameriki

Berlin 25. marca. AA. Iz Washingtona poroča-
jo, da je ameriški trgovinski urad izjavil, da
avstrijsko-nemški carinski sporazum v ničemer
ne nasprotuje obstoječim mirovnim pogodbam
niti ne krši klavzule o največjih ugodnostih.

Dunaj, 25. marca. d. Podkancelar in zunanj-
ni minister dr. Schöberl trpi že nekaj časa zaradi
nekega abcesa v nosu, ki so mu ga zdravniki
včeraj po povratku iz Dresdena odprli. Zato
se je moral danes še čuvati in ni smel govo-
riti. Po zdravniškem nasvetu je moral ostati
doma. Tam je tudi sprejel francoskega in nem-
škega poslanika.

Uradno poročilo o stališču Italije

Rimska vlada bo proučila položaj, ko bodo zbrane vse informacije

Rim, 25. marca. n. Agencija Stefani je danes
objavila uradno poročilo o zadržanju italijan-
ske vlade napram nemško-avstrijskemu gospo-
darskemu in carinskemu sporazumu. V tem
poročilu je rečeno, da ni italijanska vlada ni-
česar opustila v momentu, ko je nastalo sploš-
no razburjenje. Proučila je položaj z ozirom
na nepričakovane spremembe gospodarskih in
carinskih odnosov med Dunajem in Berlinom.
Čim je italijansko zunanje ministrstvo pre-
teklo soboto zvedelo o dogodku, je pozvala ita-
lijanska vlada avstrijskega in nemškega posla-
nika v Rimu, da jo podrobno informirata o
značaju avstrijsko-nemškega sporazuma. Isto-
časno je naročila svojemu poslaniku na Dunaju,
da zbere vse potrebne elemente za presoja-
nje sporazuma tako z gospodarskega kakor s
političnega stališča. Informacije so se zbrale na

takšen način, kakor je potrebno za pravo preso-
janje dogodka. Nemški poslanik Schubert in
avstrijski poslanik Egger sta takoj posetila zu-
nanjega ministra Grandija in mu izčrpno po-
ročala o načrtu sporazuma. V ponedeljek sta
ministru še bolj poročala in včeraj sta oba po-
slanika ponovno posetila Grandija, ki se je z
njima dalje časa razgovarjal. Tako je italijan-
ski zunanji minister že v soboto na podlagi
dobljenih informacij pričel proučevati avstrij-
sko-nemški sporazum. Informacije, ki jih je
kasneje dobil, so izpolnile sliko položaja, sedaj
proučujejo kompetentni faktori vse podrobno-
sti tega sporazuma. Končno naglašajo službeno
poročilo, da ocenjuje Italija vse dogodke mirno
in brez vsake rezerve. Italijanski narod je pre-
pričan, da bodo odločno branili njegove in-
terese.

Kancelar Brüning o sporazumu z Avstrijo

»Obe državi bosta šli svojo pot z mirno trdnostjo«

Berlin, 25. marca. d. Na 51. zasedanju nem-
ške industrijske in trgovinske zveze je imel
med drugimi tudi državni kancelar dr. Brüning
govor o gospodarskem položaju v Nemčiji in se
je med drugim dotaknil tudi vprašanja nemško-
avstrijskega carinskega dogovora. Dejal je: Ker
spoznanje vrednosti gospodarskih stikov v sve-
to je počasi napreduje, si mora državna vlada
prizadevati, da z lastno inicijativo utre tak raz-
voj, kakršen je v dosegu možnosti. V tej smeri
je treba razumeti pogajanja, ki so se sedaj pri-
čela med Nemčijo in Avstrijo. Vedno je v o-
spredju vprašanje, ali je mogoče in po kakšni
poti je dosegljivo, da se posamezni gospodarski
prostor razširijo. Take možnosti pa se morajo
na vsak način izkoristiti. Italija in Avstrija
sta se tem lažje odločili za uresničenje te misli.
Ker ju pri tem niso ovirala nobena nasprotja.
Votlo ju je stremljenje, preskrbeti gospodar-
stvu obeh dežel tiste koristi, ki izhajajo iz raz-
širjenja gospodarskega ozemlja. Pa treba, da
bi te koristi, do katerih zagotovitev imata ne
vladi pravico in dolžnost, bile v nasprotju z in-
teresi drugih držav. Razen tega postane ta do-
govor prav lahko spodbuda za razvoj, ki bi bla-
žilno vplival na Evropo. Obe državi sta oho-
čeni, da pojedeta svojo pot z mirno trdnostjo.

Prepričan sem, da bodo tako evropska javnost
kakor tudi evropske vlade, ko bodo nemško-
avstrijski dogovor v drobnostih proučile, pra-
vično ocenile namere, ki o bile osnova za ta
dogovor, da bodo izginila tudi nesporazume-
ljenja, ki so, kakor se zdi, po prvih vesteh v
časopisju že tam nastala.

Berlin, 25. marca. AA. O sporazumu med Av-
strijo in Nemčijo glede začetka neposrednih po-
gajanj o pogodbi za carinsko unijo med obema
državama smo izvedeli na dobro obveščene-
mestu to-le:

Intenzitet za to vprašanje je zelo velik tako v
inozemstvu kakor v Nemčiji sami. V Nemčiji se
bavi s tem vprašanjem ves tisk in članki in sta-
mi, v katerih prenaša komentarje svetovnega
tiska ter se dodajajo komentarje. Z druge
strani se vršijo v vseh evropskih državah
posvetovanja in sestanki, katerih rezultati se
bodo pokazali v toku prihodnjih dni. Na osnovi
dosedanjih vesti vlada mnenje, da bo diplomati-
ska stran tega vprašanja v prihodnjih dneh po-
kazala ta važni moment: Francija bo izvedla
akcijo pri vladah v Berlinu in na Dunaju, ki
bo značila protest proti carinski uniji.
Velika Britanija se tej akciji ne bo pridružila.
Rimska vlada bo proučevala še nadalje avstrij-
sko-nemški sporazum ter bo šele na to zavzela
svoje končno stališče napram sporazumu. Nem-
ški krogi obračajo posebno pažnjo poljskemu
tisku, ki razen desničarskega simpatično spre-
mlja akcijo Dunaja in Berlina in naglašuje, da ima
Poljska velik interes, da opazuje nadaljni raz-
voj teh dogodkov.

Nova vojaška revolucija v republiki Peru

Več ko sto ranjenih — 40 mrtvih.

Lima, 25. marca. Vojaška vstaja se je posre-
čila. Po 4 urnem težkem in krvavem boju se je
posrečilo vladnim četam premagati vstaše. V
boju je padlo 40 vstašev, ranjenih je bilo okoli
100. Uprli se je 5. polk, ki je poskušal z na-
skokom zavzeti vladno palačo. Vladne čete pa
so naskok odbile in nato prešle v protinapad
in vstajo zadušile. Oficirska junta zahteva, da
se postavijo vsi vstaši pred vojno sodišče in da
se sodba izreče v 48 urah. Oficirska zveza
zahteva nadalje za vse povzročitelje upora smrtno
kazen.

Sila idealizma

Ob jubilejih velikih mož se vedno znova potrjuje stara resnica: Samo tisti postanejo veliki ljudje, ki so čisto prevzeti od ideje, katerim tudi največje življenjske neprilike ne morejo streči njih idealizma. Ob škofovskem jubileju goriškega nadškofa dr. Sedeja se to posebno jasno vidi. Le redko kdaj je doživel kateri duhovni nadpastir toliko viharjev življenja kot goriški nadškof. A ne eden teh viharjev ni zlomil njegove sile in ob 25letnici škofijskega jubileja je na višini, kakršno zavzemajo le res veliki možje. Vse te sile nadškofa pa izvirajo iz njegovega idealizma, iz njegove zvestobe idealom, ki si jih je izbral v mladosti.

Vsak narod tem bolj napreduje, čim več velikih mož ima, kajti ti ustvarjajo nove vrednote in ti so vodniki, ki kažejo narodu njegov cilj tudi v najbolj temnih in najbolj viharjih časih. Boljša bodočnost naroda je zato odvisna samo od tega, kako silna volja je v mladih ljudeh, da postanejo veliki možje in vodniki našega naroda. Kolikor idealizma je v mladini, toliko je v narodu volje in sile za napredek. In če ni v mladini idealizma, tedaj tudi ni mogoč napredek naroda in nobeno obrizgavanje umetnih sredstev ne pomaga. Zakaj idealizem je primarna sila in šele na njej je mogoče graditi vse druge. Če ni te temeljne sile, potem se mora sesuti tudi vsa gradnja in zato vidimo, da je vsak narod zašel na pot dekadence, kakor hitro je njegova mladina izgubila idealizem.

Ves problem naroda je prav za prav zato le v tem, kako dati mladini čim več idealizma. Pri tem ni niti odločilne važnosti, v kakšni smeri se giblje ta idealizem, temveč zadostuje, da je altruističen in da ne izgubi zveze z narodom in doseženo je vse.

Vzgoja je prvo sredstvo, ki vzgaja v mladini idealizem. A vzgoja sama ne zadostuje, temveč morajo biti tu tudi dejanja, ki mladino navdušijo k idealizmu. Če vidi mladina — in mladina ima dober pogled — da so na odgovornih mestih ljudje brez idealizma, tedaj se naj nihče ne čudi, če je tudi mladina brez idealizma. Če pa nasprotno vidi mladina, da so na odgovornih mestih ljudje, ki kot celi možje služijo ideji, potem bo tudi mladina smatrala za svojo častno zadevo, da je tem možem enaka. Starejša generacija izoblikuje mladino in od nje je odvisno, kakšna je mladina.

Naš narod je imel vse čase velike moze, ki so bili naravnost vzgled poštvenega dela za narod. Na vzgled teh ljudi bi morali vedno znova in znova opozarjati mladino, da ne bi bilo med njo nikogar, kateremu ne bi bil eden naših velikih mož vzor. Z največjo ljubeznijo je zato treba govoriti mladini o naših velikih možeh, kajti samo beseda, izrečena z ljubeznijo seže v srce mlademu človeku. V tem pogledu imajo vse naše šole naravnost velikansko nalogo in bojimo se, da ni povsod zadosti preskrbljeno, da bi se ta naloga v resnici izvrševala.

Pri le malo dobre volje pa sploh ne bi bila nobena težava vzgojiti v naši mladini idealizem. Saj ni treba nič drugega, ko s toplo besedo omeniti vse ono neizmerno trpljenje, ki ga je trpel in ki ga še trpi naš narod, zavoljo naše pravice. Tako nezasluženo in krivično je to trpljenje, da se mora človeku iz kamna stisniti pest v sveti jezi in kako se ne bi naši mladini, ki ima tako mehko slovensko srce.

Bolj ko drugi narodi potrebujemo mi mladino z idealizmom, ker bolj težaven je naš položaj, kakor je položaj drugih narodov. Smo šele v začetku razvoja, ko komaj zadostuje, kadar vsi brez izjeme delajo v složenem delu. Tega složenega dela pa pri nas še ni in predvsem vsled tega, ker nas še ni združil nam vsem skupen cilj v eni volji in enem čustvovanju, kakor bi morali že biti združeni takoj ob preobratu. Te sloge pa ni samo vsled tega, ker nam manjka onega globokega idealizma, ki nikdar ne pozablja na skupen cilj in ki vedno podreja vse druge interese splošno narodnemu.

Govori se, da današnja mladina nima več smisla za idealizem. To mnenje pa je napačno, ker v vsaki mladini je nagnjenje k idealizmu. Toda to nagnjenje je treba zbuditi in ga povečati; to pa ni naloga mladine, temveč starejše generacije. Mnenja smo, da ima naša starejša generacija tudi dovolj sile, da to svojo veliko nalogo izvede, samo treba ji je dati prave prilike. Tako priliko pa more dajati le dosledno izražanje jugoslovanskega programa in zato se naj to že enkrat začne. Pa bomo tudi takoj čutili delo mladine, vse prežete z idealizmom.

General Seeckt za sodelovanje s Francijo

Nemčija je prisiljena se nasloniti na sovjete

Pariz, 25. marca. »Excelsior« objavlja anketo o Nemčiji. Posebno pozornost je vzbudila izjava nemškega državnega poslanca in bivšega vrhovnega komandanta nemške državne brambе generala Seeckta. V tej svoji izjavi je general dejal, da bi mogle Nemčija in Francija z velikim uspehom sodelovati na gospodarskem polju. Ti poskusi pa so se do sedaj vedno razbili ob odporu politikov. Francija in Nemčija imata isto skrb, to je skrb o svoji varnosti. Če bi se razorožitvena konferenca ponesrečila, Društvo narodov pa nadaljevalo s svojo dosedanjim politiko,

ne bi Nemčiji preostalo nič drugega, kakor da brez vsakega nadaljnjega premišljevanja izstopi iz Društva narodov. To pa vsled svojega posebnega geografičnega položaja. Nemčija je stisnjena med Francijo in Poljsko in valed tega je morala, rada ali nerada, navezati stike s sovjeti, pa čeprav ve, da oznanjujejo sovjeti križarsko vojsko proti vsem takojimenovanim kapitalističnim državam, pri čemer ne delajo nobene razlike med Nemčijo, Francijo in Anglijo. Izjava generala Seeckta je vzbudila v pariški javnosti največjo pozornost.

Patriotična resolucija Židov Donavske banovine

Ponosni, da so državljani Jugoslavije in podaniki viteškega kralja Aleksandra I.

Subotica, 25. marca. I. Danes dopoldne ob 10. uri je bilo v dvorani subotiskega magistrata veliko zborovanje Židov iz severnega dela Donavske banovine. Zborovanje se je udeležilo nekaj stotin zastopnikov židovskih cerkvenih občin, poleg drugih tudi vrhovni nadrabiner dr. Alkalaj iz Beograda. Zborovanje je otvoril banski svetnik in zastopnik židovske cerkvene občine v Subotici dr. Klein. Takoj po otvoritvi so zborovalci priredili burne ovacije kralju in ministrskemu predsedniku. Vzklikanje je trajalo nekaj minut.

Na zborovanju je bila sklenjena sledeča resolucija:

Veliko zborovanje, ki se je vršilo 25. marca v mestu Subotici, izraža s tem pred vsem svetom z javno manifestacijo, da so Židje, ki žive na osvobojenih tleh, v vsakem pogledu zvesti, poštrevni in lojalni državljani svoje domovine Jugoslavije, da ta njihova spontana afirmacija stoni na neomajnem temelju, da je izraz

globokega spoštovanja in priznanja napram jugoslovanskemu narodu, ki se je vedno odlikoval s svojo toleranco in bratsko ljubeznijo in ki je vse svoje tradicionalne vrline praktično pokazal v državni zajednici. Spriče teh vrlin nam je dana možnost, da odkrito in svobodno izjavimo ono, kar v resnici smo, ne samo po svoji religiji in rasi, nego tudi po svoji nacionalni zavesti — namreč Židje. Najenergičnejše protestiramo proti vsakemu inkultiranju kakršnihkoli zvez z naše strani in vsakemu in vselej kličemo, da smo ponosni, da smo državljani velike Jugoslavije in podaniki viteškega kralja Aleksandra I.

V resoluciji se nadalje konstatira velika lojalnost Židov napram državi in kralju Aleksandru. Ko so sprejeli resolucijo so se opetovano ponovile burne ovacije za kralja in ministrskega predsednika. Nato je dr. Klein zaključil zborovanje.

Omejitev priseljevanja delavcev v Nemčijo

Beograd, 25. marca. AA. Po obvestilu, ki so ga dobile poljedelske organizacije, je nemška vlada sklenila, da omeji zaposlitev poljedelskih sezonskih delavcev v Nemčiji. Izvzeti so delavci za obdelovanje sladkorne pese, ki bodo tudi dalje prihajali v Nemčijo, toda v omejenem številu.

Konferenca za izenačenje koledarja

Beograd, 25. marca. k. Jugoslovanski nacionalni odbor mednarodne trgovinske zbornice je dobil obvestilo, da se bo meseca junija v Zenevi vršila mednarodna konferenca za izenačenje koledarja. Komeno pa bodo rešili to vprašanje šele na naslednji konferenci v Zenevi meseca oktobra.

Zadružništvo v Jugoslaviji

Beograd, 25. marca. k. Te dni so izdali statistične podatke o zadružnem pokretu v državi. Pričetkom lanskega leta je bilo v naši državi 684.640 zadruharjev, ki so bili organizirani v 6294 zadruharjev. Te zadruge je družilo 34 zadružnih zvez in 14 podzvez. Največ je bilo kreditnih zadruharjev, in sicer 3974. Na drugem mestu je 1107 nabavljajnih zadruharjev.

Seja obrtniške zbornice

Beograd, 25. marca. k. Obrtniška zbornica je na svoji poslednji seji sklenila, da se bo vršila prva redna plenarna seja za letošnje leto 26. aprila s sledečim dnevnim redom: Poročilo o delovanju Obrtnice zbornice v letu 1931., referat o prisilnem zavarovanju obrtnikov, pravilnik o zakonu za pospeševanje obrtništva.

Nov železni rudnik

Karlovac, 25. marca. k. Pred kratkim je zagrebški odvetnik dr. Kavič odkril v Tušiloviću železno rudo. Skupno z dr. Plešem je dobil koncesijo za izkoriščanje novega rudnika. Ruda vsebuje 49—60 odstotkov železa. Rudo bodo poizkušali v topilnice v Györu na Madjarskem. Včeraj je pričelo 50 delavcev kopati rudo. V kratkem bo njihovo število naraslo na 200.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 25. marca. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Oblačnost se ne bo bistveno spremenila, temperatura bo skrajša še padla. V višjih položajih bo jutranji mraz, severovzhodni vetrovi.

Šentpeterska CM podružnica

Ženska podružnica si je priborila prvenstvo nad podružnicami

Ljubljana, 25. marca. Občni zbor moške in ženske šentpeterske Ciril-Metodove podružnice v Ljubljani se je vršil 14. marca v gostilni Zupančič na Ahacjevi cesti. Obisk je bil zadovoljiv, vendar ne tako obilen, kakor bi bilo pričakovati. Funkcionarji obeh podružnic so podali svoja poročila točno in jasno. Dela je bilo v letu 1930. obilo in tudi uspehi so bili nadvse lepi, zlasti ženske podružnice, ki si je zopet priborila prvenstvo med vsemi podružnicami. Vsa fast tako vrlim narodnim damam, kakor jih ima ženska šentpeterska CM podružnica!

Važno in zanimivo je bilo poročilo tajnika moške podružnice. Kot kulturni delavce se udeležuje že 40 let pri raznih društvi. Spoznal je iz delovanja teh društev, da je izmed vseh za narod najpomembnejše in sega najgloblje v duševnost naroda stremenje Družbe sv. Cirila in Metoda. Po njej se je narod probudil iz letargije, oživela je v masi narodna zavest in ponos. Ni potrebno, da se vzbuja v narodu šovi-

Demokracija uprave

(Nastopno predavanje univ. doc. dr. J. Jurkoviča)

(Konec.)

Mlade demokracije niso mogle in znale rešiti do zdaj vprašanja demokratizacije uprave, ker niso znale rešiti vprašanja uprave sploh. To ni čudno, čudno bi bilo, če bi bile rešile te dve vprašanji. Demokracijam je bilo poznano samo politično področje, s področja uprave pa so bile v glavnem izločene. Ko so dobile upravo v svoje roke, so mislile, da se dajo tudi v upravo prenesti metode, ki naj bi veljale na političnem področju. Ti dve področji pa sta bistveno različni. To ne sledi samo iz smisla in namena zakonov, sledi tudi iz razvoja današnje države.

Doim velja na političnem področju princip večine, velja na upravnem področju princip manjšine in tradicije. Ta princip tradicije ima za posledico na upravnem področju stalnost in pošten, organiziran razvoj. Ta tradicija pa je nemogoča, če se uprava stalno menja paralelno s spremembami v parlamentu. Kajti parlament je že v svojem bistvu po sestavi in poslovanju dobri element, ki je podvržen fluktuaciji in stalnim spremembam. Doim pa so se v starih demokracijah izkristalizirale počasi dve, tri stranke, ki se menjavajo v vladi in je že s tem dana neka stabilnost v upravi, jamči tukaj kontinuiteto uprave predvsem izkušnost teh demokracij v vladanju, poleg tega pa omogoča veliko število strank in stranic vedno nove parlamentarne kombinacije. Te kombinacije spravljajo na vlado tudi skupine, ki vedo, da so najbrže prvič in zadnjič na vladi. Da take parlamentarne večine ne morejo imeti posebnega smisla za stalnost in tradicijo, je pač pojmljivo. Ravnotako pa se je bati, da bodo skušale uporabiti svojo moč na vseh področjih. Zato je razumljivo, da ni takim večinam simpatično ustavno sodišče, pač pa, da stremijo za tem, da bi se lahko spreminjale ustavne določbe vsaj s kvalificirano če ne že z navadno parlamentarno večino. Kajti če se eventualno nikakor ne da doseči kvalificirana večina, se pa da s primerno porcijo poguma še vedno trditi, da kak zakon samo navidežno spreminja ustavo ne pa v resnici. Če pa pritegne navadna parlamentarna večina na ta način nase lahko tudi ustavodajno kompetenco, potem pač ni pričakovati, da ne bi pritegnila drugih in da ne bi politizirala uprave. In danes se že slišijo glasovi, ki trdijo, da proti spreminjanju ustave potom parlamenta ni leka. Tako pravi Hartung: »Kje je v današnji demokraciji državni instanca, ki naj bi z upanjem na uspeh vložila veto proti spremembam ustave, za katerimi stoji velika večina naroda? Celo zahteva, naj se spremembe, ki zadevajo substance ustave, ne sklepajo po navadni poti parlamentarne ustanove, ampak potom posebno voljenih ustavotvornih skupščin, ne tvorijo več nobene resnične ovire, odkar je dosežla volivna pravica za normalne parlamente v skoraj vseh državah splošnost in obseg, ki se dasta tudi za konstituante komaj prekositi in ni več mogoča pritegnitev nadaljnjih, v parlamentu nezastopanih slojev.«

Če naj bi postali ti, zaenkrat še bolj sporadični pojavi in nazori, stalna praksa in razvojna smer demokracije, potem seveda so brezplodne debate o zaščiti parlamentarne manjšine, o demokratizaciji uprave in močni upravi kajti potem se vrača demokracija k svoji prvotni zamisli, ki negira delitev oblasti. Tukaj bi stali pred pojavom, kjer nam manjkajo za njih ocenjevanje vsaki empirični podatki.

Neglede na že omenjene parlamentarne odbore in skušaje starih demokracij pa se zdi, da ta radikalna smer precejneje moč politične demokracije in ne vidi, odkod ji grozi nevarnost. Ni namreč dovolj, polastiti se vseh kompetenc, treba jih je znati tudi izvrševati. To pa se pravi, vršiti jih tako, da bodo zadovoljni tisti, v katerih imenu in za katere se izvršujejo. Moč in obstoj demokracije kakor vsake politične tvorbe sta navzven vsem simpatijam, s katerimi je bila demokracija pričakovana in sprejeta, odvisni od uspehov dela. Tukaj pa vsaj do zdaj rezultati niso posebno ugodni. In že so, če ne večina, pa vsaj ugledna manjšina tisti kritiki, ki trdijo, da demokracija sploh ne more biti kos upravnim in gospodarskim vprašanjem in naj prepusti ta področja gospodarskim zbornicam in korporacijam ter samoupravam. O tem, kako naj se kompetence med politiko in gospodarstvom razmeje, si sicer niso na jasnem, ravnotako ne o tem, kako naj se prepreči pri glasovanju o gospodarskih zadevah majorizacija. Vendar kaže vse to, da je začela padati čena politiki in z njo vred parlamentarizem. In ker se, dasi po krivici, istovetita demokracija in parlamentarizem, je prepričanje o krizi demokracije danes splošno.

Hrastniške novice

Tukajšnji šoli sta nadzorovala pretekla dni sreski nadzornik g. Potočnik in kmalu za njim — v petek — banovinski šolski nadzornik gospod Lužar. Isti dan je nadzoroval sreski nadzornik dolsko šolo.

Na Jožefovo so igrali v našem Narodnem domu igralci zagorskega šolskega gledališča igro »Glavni dobitke«. Igrali so zelo dobro, obisk pa je bil — nezadosten.

Zadružna elektrarna je imela 18. t. m. svoj glavni občni zbor. Zadruge, kateri pripadajo skoro vsi posestniki vasi Hrastnik, Brnica, Praprotno ter Studence, je bila ustanovljena pred 9 leti, je v tem času odplačala že skoro ves dolg in odpisala na omrežju že dosti nad 100 tisoč Din. Dolg dolski občini — okoli 30.000 dinarjev, ki je nastal zlasti radi garancijske vloge pri Zadružni zvezi, bo odplačan v tekočem letu, če ne pride do kakšnih posebnih stroškov. Med važnimi sklepi v zadrugi je omeniti pocenitev žarnic skoro na ceno nabavnih stroškov.

V soboto je izročil g. sreski načelnik hrastniškimi in dolskimi oblikovancem odlikovanja, in sicer so dobili red sv. Save 5. razreda gospod Ivan Sorčan ter g. K. Malovrh, zlato svetinjo pa g. Bauerheim Pavel, Jazbec Iv., Benetek Sev., Križaj Ant. iz Hrastnika ter gg. Pust R. in Babič Blaž iz Dola. Na besede g. sres. načelnika se je zabavali v imenu odlikovancev g. Malovrh

Sokolstvo

Akademija Sokola Maribor I.

Sobotna akademija Sokola Maribor I je uspešno bila vse pričakovane. Obširna telovadnica, je bila nabito polna Sokolu naklonjenega občinstva. Akademijo so med drugimi posetili general Pavlovič, polkovnik Putnikovič in mnogo drugih odličnih gostov.

Zbrano občinstvo je pozdravil starosta brat dr. Pivko, nakar se je pričelo z izvajanjem programa. Na oder je strumno prikorakala moška deca in nastopila s prostimi vajami. Sestava vaj je bila dobra in primerna za deca, samo najnujnejšega kritja smo pogrešali. Moški naraščaj je izvedel »Planiranje letnega telovadišča« prav zadovoljivo. Zenska deca je nastopila s točko »Japonke«. Majhne in srčkano kostumirane punčke so zelo ugajale. Za punčkami je zopet nastopila moška deca z »Mlami vojaki«. Izvedba je bila dobra. Burno so bili pozdravljeni člani z »Boksom«. Sistem boksa je francoski in je prenesen z odra v telovadnico. Kot takšen ima zelo velik pomen za telesno vzgojo. Cesar smo pri vseh dosedanjih akademijah pogrešali, je bil samostojen nastop obrtniškega naraščaja. Pri sobotni akademiji pa je dobra volja bratov Zotterja in Cerkveniča pokazala, da se tudi z njimi da delati. Discipliniran nastop in lepo izvedene skupine na konju sta nam porok, da smemo od njih pričakovati še marsikaj.

Drugi del akademije je otvoril br. Kuntner z Zupantičevimi deklamacijami »Naše pismo«. Njegovo prednašanje je bilo res iskreno in buren aplavz je bil povsem zaslužen. Sledili so člani na bradlji. Izvedli so več, čeprav enostavnih, a brezhilnih vaj. Najlepša točka večera je bila »Pomlad«. Članice so se tako vživele v to simbolično točko, da smo res imeli občutek in sliko pomladi ter cvetja. Nepopoln aplavz je nastal, ko so se na odru pojavili gojenci podoficijske inž. šole. Aplavza in vzklikov »Živela vojska« kar ni hotelo biti konec... »što čutiš, čutiš...« je bila njih točka in lahko rečemo, da je bila najboljša. V predsednji točki so nastopile naraščajnice z vajo: »Nove smeri«. Vaja je popolnoma prosta predsovkov polpretekle dobe; izvedba vaj se je kljub vsej težkozi zila v harmonično celoto. Zadnjo točko programa so tvorili člani z vajo: »Iz bratskog zagrljaja«. Izvedba vaje ni zastajala za ostalimi točkami sporeda.

Splošno je pokazalo mlado društvo velik napredek od svoje lanskeletne prve akademije!

Nov most v Ljubljani

Poleg trimostovja na Marjinem trgu dobimo še četrti most? — Proračunski izdelek zanj iznaša približno 250.000 Din

Ljubljana, 25. marca.

Te dni smo brali, da je ljubljanski magistratni gremij sklenil, da se letos zgradi zasnovani most, ki naj bi vezal Kongresni trg z Ribjim trgom. Dohod na ta most bo na levem bregu ob izteku Wolfove ulice, med Gerberjevo in Krejčijevo hišo, na desnem bregu se bo pa ta most za pešce, prav za prav le brv, iztekal na Cankarjevo nabrežje.

Javnosti o tem načrtu ni znano nič natančnejšega. Zdi se, da spada ta načrt k celotni regulaciji Ljubljane, s katero letos spet prično. Vprašanje je, če je na tem prostoru nov most sploh potreben. Mislim, da ni. Iz praktičnih prometnih ozirov je nameravani most brez pomena, kar odveč, v estetskem oziru bo pa zunanosti mesta le v kvar. Zato se zde izdatki zanj popolnoma neosnovani. To bom skušal dokazati v naslednjem.

Čudno je, da se nihče ni vprašal, čemu prav za prav treba postaviti ta most. Morda zaradi prometa? Saj bodo že letos zgradili poleg sedanjega Frančiškanskega mostu še dva ožja mostova, namenjena le pešcem. Od tega trimostja je pa do projekiranega mostu na levem bregu ob vodi komaj nekaj nad sto metrov, po Wolfovi ulici za par desetih metrov več, na desnem bregu je pa ta razdalja še manjša. Do Cevljarskega mostu tudi ni dosti dlje. Med Frančiškanskim in novim mostom bosta stali na Cankarjevem nabrežju baš dve hiši, v Wolfovi ulici pa štiri.

Poglejmo še, katere mestne dele bo vezal novi most. V njegovo območje more priti samo polovico razdalje od Ribjega trga oziroma od konca Wolfove ulice do obeh mostov, razen tega pa še ozemlje za tema odsekom. Ker je pa na eni strani Mestni trg omejen z Gradom, na drugi je pa Kongresni trg proti zapadu zaprt, se ves del mesta, kateremu bi ta most eventualno mogel služiti, še zmanjša.

Preudariti moramo tudi še to: kako naj se morebitni živahnejši promet na mrtvem Ribjem trgu sploh razvije? Skozi tesno Ribjo ulico? Ali morda za Ljubljano in po še ožji Ključavničarski ali Krojaški ulici? Ker je pa tudi levi breg precej (za kake štiri metre) višji od desnega, bo treba pri Krejčijevi hiši napraviti stopnišče, da se bo prišlo toliko nižje do mostu. Tako bo nova brv za starejše ljudi, ki se sploh izogibljajo stopnic, a še posebno neradi ob zimskem času hodijo po spolzkih stopniščih, in za matere z otroškimi vozički sploh neuporabna. Prav za te bi pa edino še imela nekaj pomena, da jim olajša dohod s Cankarjevega nabrežja in z Mestnega trga z Zvezdo.

Z novim mostom bo pa lice itak preveč utesnjeno Ljubljano, ki je zaradi dolgočasnih in zamolkih betonskih opornih zidov že itak skazeno, še grše. Saj od samih mostov reke skoro več videti ne bo. Slišali smo namreč celo o načrtu, da hočejo postaviti še eno tako brv nekako ob poslopju Filharmonične družbe. Ta misel je pa res tako absurda, da je kar ni mogoče verjeti.

Videli smo, da bo korist novega mostu (oz. brvi) v prometnem oziru skrajno malenkostna, prav za prav da je sploh ni. Čemu je torej potreben ta gospodarski čisto neutemeljen izdelek? Proračunski izdelek za železno brv znaša približno četrta milijona dinarjev. V javnem interesu bi bilo, da se porabi denar za potrebnejše in koristnejše javno delo. Tujskemu prometu bi dosti več koristilo, če bi recimo magistrat vendarle enkrat odstranil s Pogačarjevega trga grdo in nehigijensko lopo, ki zapira ves trg in onemogoča pogled na stolnico, oz. s ploščadi pred njo. Tja spada lep, s kulturnimi okrašen vodnjak, ki jih je v Ljubljani itak tako malo. Sicer je pa že v Kellerjevem načrtu za regulacijo Ljubljane določeno, da se pri Krejčijevi hiši postavi Robbov odlični kip sv. Janeza Nepomuckega, ki sameva zdaj »kot gost« v cerkvi sv. Florijana, a je nekoč varoval stari Črnuški most čez Savo. Z izvršitvijo tega načrta bi mesto brez velikih stroškov pridobilo izredno lep javen umotvor.

Vem sicer iz izkušnje, da še tako dobro mišljene besede le redko kaj zaležejo. Ker pa se je pri nas nekako že udomčila navada, da se javne zadeve nejavno pripravljajo in odločajo, mislim, da je vendar le prav, če o občinskih rečeh, ki se tičejo vsega mesta, lahko vsak občan svobodno pove svoje mnenje. Več glav, več misli. Mogoče se ta ali drugi načrt, preden ga izvrše, spremeni, izboljša ali pa sploh opusti

LAHKOTO
- NAJHITREJE
NAJLEPŠE

samo
novi, velik zavoji
6.- DIN.

— če pa ne, je tudi prav, da se o tako važnih vprašanjih, ki zanimajo vse občane, vsaj javno razpravlja.

K. D.

Razmah strokovnega pokreta med rudarji

V zadnjem času vedno pogostejši neuspehi rudarskega delavstva v socialnem pogledu, ki so v glavnem plod nesrečne razdvojenosti rudarskih strokovnih organizacij, ki so že pred meseci dale nekaterim starim, v strokovnem rudarskem pokretu prizkušenim rudarskim voditeljem povod, da so zopet aktivno posegli v strokovno gibanje ter se z vso vmo oprijeli Narodnega strokovnega pokreta, ker so se tekom večletnega mirnega posmatranja in opazovanja popolnoma uverili, da zamore rešiti najbolj pereče delavsko-socialne probleme in zaščititi najvitalnejše delavske interese le narodno strokovna organizacija, ki nima oslonca le v enem razredu, marveč v celokupnem jugoslovanskem narodu in potemtakem zaščito na najvišjih mestih.

Prvi vidni uspehi nove narodno strokovne akcije med delavstvom v rudarskih revirjih so se pokazali že na nedavnih dveh velikih shodih, ki jih je održala Narodna strokovna zveza v Trbovljah. Prav posebno so se pa pokazali na obnem zboru v dvorani Forte, kjer se je zbralo mnogo naših in zagorskih rudarjev, da se posvetujejo in zahtevajo pot, po kateri bodo v bodoče korakali v borbi za svoj in svojih družin obstanek.

Glavni tajnik NSZ g. Kravos Vladimir iz Ljubljane je našim narodnim rudarjem v daljših izjavanjih obrazložil program NSZ, ki odklanja marxistični razredni boj, kajti dokazano je, da je marxizem pri nas negativen in ne sposoben priboriti delavstvu uspeha. Najodločnejše je govornik zavrnil vse očitke nasprotnikov, s katerimi so zlasti pri volitvah v II. skupno agitatrali, češ, da je Narodna strokovna zveza fašistična in kapitalistična in vsled tega delavstvu sovražna. Kadarkoli smo jih javno pozvali, da nam svoje trditve dokažejo, vselej so molčali. Ni pa s tem rečeno, da bomo morali mi take zlohotne in za naš narodni čut skrajno žaljive očitke in podkivanja še nadalje potrpežljivo prenašati. Prej ali slej bomo podvzeli najodločnejše korake, da taki očitki enkrat za vselej prenehajo. Narodna strokovna zveza obsoja vsako nasilje nad delovnim ljudstvom, pa bodisi da je naperjeno z leve ali desne, marveč hoče le, da imajo vsi sinovi našega delovnega naroda na svoji rodni zemlji kruha dovolj in da bomo kot svobodni državljani čimprej popolnoma neodvisni od tujine. Istovetiti naš solidni in miroljubni narodni strokovni pokret z nasemu narodu toliko sovražnim fašizmom, pa ni le sramotenje našega narodnega ponosa, marveč je neodpustljiva žalitev našega narodnega delavstva, ki nikdar ni odobraval niti fašističnih niti marxističnih metod, marveč je želelo le mirnega dela in poštenega plačila za to poštvalno delo v prid našega narodnega gospodarstva. Govornik je pohvalno omenil dnevniki »Jugoslovani«, ki je neustrašeno vzel v zaščito Narodno strokovno zvezo pred napadi nasprotnikov. Končno je govornik še apeliral na naše narodno delavstvo, da se po možnosti včlani tudi v Sokolstvu, ki je avantgarda našega naroda in katerega čakajo še velike naloge pri

delu za boljšo bodočnost našega jugoslovanskega naroda.

Nato so sledile volitve novega odbora, pri katerih so bili soglasno izvoljeni: Koren Miha, predsednik; Dornik Pavel in Snoj Ignac, podpredsednika; Vodenšek Matija, tajnik; Novak Ivan, namestnik, Skrinar Jožef, blagajnik, Zibert Zvonimir, namestnik. Odborniki: Barborič Ivan, Ule Franc, Rozman Ivan, Matos Alojzij, Goršek Avgust in Brinar Ivan.

Novizvoljeni predsednik g. Koren se je rudarjem zahvalil za zaupanje ter obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da se teži položaj rudarskega delavstva v revirjih čimprej omili. Ne ustraši se nobenih potov in nobenih intervencij, ki bodo v bodoče še potrebne, prosi pa, da tudi rudarji storijo svoje s tem, da jačajo narodni strokovni pokret z zbiranjem članstva, ker le v močni narodni organizaciji vidi jamstvo za uspešno delovanje v korist trpečih rudarjev in njihovih družin.

Borba delavstva za nadure je uspela

Podjetja izplačujejo znatne zaslužene zneske.

Maribor, 25. marca.

Najslabše plače imajo v Mariboru gotovo tekstilniški delavci. Poleg tega pa lastniki tovarni tudi nadur niso hoteli izplačati. Tako je prišlo te dni do številnih pritožb posameznih delavcev in tkalskih mojstrov.

V tovarni »Braun« je delavska akcija popolnoma uspela. Ravateljstvo je moralo delavce izplačati po 3000, odnosno 8000 Din. To je napotilo tudi ostale tekstilne tovarne, da so pristale na izplačevanje nadur. Sličen pokret je pričelo tudi delavstvo v Franzovi tovarni za tešenine in v njegovem parnem mlinu.

Priznanje strokovnemu delu in tovarišu

Ljubljana, 24. marca.

V gostilni pri »Nacetu« na Martinovi cesti se je vršilo posebno slavlje »Društva policijskih nameščenecv in upokojencev v Ljubljani«, kjer se je od svojih kolegov poslavljaj po 12 letih njihov društveni tajnik g. Benedičič Janko, kateri je vsled službenih razmer po tolikih letih društvenega delovanja odločil mesto tajnika. Predsednik društva g. policijski nadzornik Počkar je uvodoma tega družabnega večera tolmāčil tovarišem delo tajnika in častnega člana g. Benedičiča, kateri je sodeloval pri ustanovitvi društva, delal za njega 12 let, na kar je tovarišu slavljenec podaril lepo izdelano, s primernim besedilom opremljeno srebrno tabakero, z željo, da bi jo tovariš Benedičič nosil vedno pri sebi z lepimi spomini na kolegijsnost svojih poklenih tovarišev, z željo, da stoji vedno in še v naprej z nasveti in podporo svojemu stanovskemu društvu na razpolago. Tajnik in častni član društva Benedičič, se je v prvi vrsti najiskreneje zahvalil za častno darilo, obetajoč, da bo še vedno in vsakokrat podpiral težnje svoje stanovske organizacije, prosil pa

je tudi člane društva, da vsakokratni odbor v vseh njegovih ukrepih temeljito podpirajo. K besedi se oglašil tudi prvi in ustanovni predsednik g. Mikuš, kateri je tolmāčil članstvu teškoče ustanavljanja društva in pa zapreke, ki so tisti čas nastale, povdarjal pa je, da so se te premostile le z taktno in umerjeno besedo bivšega tajnika, današnjega slavljenca g. Benedičiča, kateremu želi, da bi se zopet in kmalu povrnil v krog funkcionarjev »Društva državnih policijskih nameščenecv in upokojencev v Ljubljani«.

en

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

471

Novi zdravstveni zastop na Bledu

Bled, 24. marca.

Na praznik sv. Jožeta je bil sklican v Blejskem domu prvi sestanek novega zdravstvenega zastopa, na katerem se je konstituiral sledeči odbor: predsednik g. dr. Janežič Zvonimir, zobozdravnik na Bledu, tajnik g. Gradnik Rajko, šolski upravitelj. Navzoč je bil poleg župana tudi šolski upravitelj iz Ribnega g. Vrezev Milan in mnogo ostalih odličnih osebnosti z Bleda in njega okolice.

Gospod župnik Drole iz Bohinjske Bele je povdarjal važnost in nujno potrebo speljave vodovoda na Bohinjsko Belo, s čimer bi se dala osnova higijenskim in varnostnim predpisom. Na Beli usahnejo v poletnem času, kadar je velika suša, skoro vsi studenci. Radi tega je težko dobiti pitno vodo. Ker je Bohinjska Bela v seziji obljubena z letoviščarskimi gosti, je nujno potrebno, da odločilni krogi ukrenejo vse potrebno, da se v doglednem času napelje vodovod na Belo, kakor tudi v Ribno in Bodešče. Do epidemične bolezni, ki leži eno in četrto ure od Bleda na poti v Ribno, se bo napeljal vodovod v najkrajšem času, zato je najprimernejše, da se ta vodovod samu podaljša do Ribnega in Bodešče.

Gospod Gradnik Rajko je kot šolski predlagal, da se v zdravstvenem okrožju Bled t. j. Gorje, Bled in Ribno otvori šolska poliklinika, kjer naj bi okrožni zdravnik in zobozdravnik vsako gotovo dobo pregledovala zdravstveno stanje šolcobveznih otrok. V ta namen naj bi se ustanovila zobna in splošna poliklinika.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

Ouida:

Farnmor

Roman

31

Namesto odgovora je z bliskovito naglico vstala z ležišča, popadla papir, mu ga iztrgala iz rok ter ga držala nad plamenom samovarja, ki je gorel na mizi poleg kave. Plamen je objel pismo in ga v nekaj trenutkih izpremenil v črne, zavite kose pepela, ki je padel na podstavek. Nato je dejala veselo: »Vidiš! Ni pametno spopasti se z žensko! Moški ste po navadi vselej poraženi!«

Farnmor je obstal kakor kip.

»Pismo je vsebovalo tajno,« je rekel, »za katero si se bala, da ne bi je odkril. Dobro! Če ne morem od tebe zvedeti, kaj je bilo v njem, zvem od njega, ki ga je napisal.«

Kri mu je zalila oči in že je hotel oditi. Toda preden je prišel do praga, je stekla za njim.

»Ali si blazen, Cecil! Počakaj in poslušaj me!«

»Ne, pusti me, da grem, pusti me!« je vzkliknil Farnmor. »Nalagala si me in jaz hočem vedeti, zakaj si me nalagala. Pismo si sežgala, da ne bi jaz zvedel njegove vsebine. Jaz pa imam pravico to zvedeti, če ne zvem od tebe, pa se obrnem drugam. In če, če — tedaj gorje tebi!«

Vedela je, da se ne more dlje z njim igrati; videla je, da je trdno odločen napraviti, kar je zagrozil. Toda spoznala je, da ni več njen suženj, ampak da je postal njen zapovednik, čegar jeze se je bala.

Bila pa je spretna ženska, ki je vedela, kako je treba ravnati z moškimi. Še veliko večje nevarnosti je znala odvrniti od sebe.

»Cecil, tako malo zaupanja imaš vame?« je izpregovorila s svojim božajočim glasom. »Kako moreš biti tako nezaupen in krivičen do mene? Pismo sem sežgala, da ti prihranim razočaranje.«

»Razočaranje! Kaj to pomeni? Govori brez ovinkov! Povej mi vse!«

»Ne, ne,« je šepetala in ga pobožala. »Ti veš, da te ljubim, o tem sem uverjena. Torej dovoli mi, da molčim.«

»Ne! Takoj mi povej, sicer poiščem njega pri tej priči.«

Še krepkeje se je stisnila k njemu in mu je z navidezno strahom šepetala v uho:

»Naj bo — toda obljubiti mi moraš, da ne boš iskal z njim prepira zaradi mene. Tvoj prijatelj je bil zahrbtn proti tebi! V pismu mi je govoril o svoji ljubezni, ki mi je zopna. Tudi je hotel tebe izpodrinuti. To je vsa resnica, ki bi ti jo bila tako rada zamolčala!«

17.

Uro pozneje je Farnmor šel iz hiše in se napotil skozi park. S smotko v ustih je korakal počasi in umerjeno in je bil videti docela miren. Da bi Marion polo-

lžil, ji je obljubil, da ne bo mislil na maščevanje. To ji je obljubil, dasi mu je v prsih besno divjala strast.

Trnjev plot je ločil posestvo lady Vavasourjeve od sosedne vile. Farnmor je stopil k vratcem v ploču, jih odprl in stopil iz rožnatega vrta. Za košatim drevjem je videl teraso, ki se je razprostirala ob vili, na terasi pa je bila skupina gospodov. Trije so mu bili nepoznani, četrti je bil Erroll, ki je stal med dvema jazbecarjema pred odprtimi steklenimi vrati knjižnične sobe, odkoder je ravnokar stopil v jasno solnčno luč.

Farnmor ga je pogledal in njegova roka je krepkeje stisnila tanko volto palico.

Psa sta začela lajati, ko se je blizal. Erroll se je okrenil in obraz se mu je razjasnil; doumeval je, da je Farnmor prišel, da bi se spravila. Pač je imel dovolj vzroka, da se je čutil užaljen; toda njegova pohlevna narava ni bila maščevalna.

Ko je Farnmor prispel na teraso ter se vljudno odkril, je Erroll slonel pri vratih. Ni mogel napraviti prvega koraka do sprave, toda bil je pripravljen, se odzvati prijatelju. Samo to je hotel, da prijatelj prvi roko iztegne, in sklenil je, da pozabi in odpusti hude besede, kakršnih ni še slišal od nikogar razen od svojega prijatelja.

»Oprostite, gospoda!« je rekel Farnmor, odrinil na stran tuje gospode ter stopil proti Errollu, pred katerim je obstal. Mirno, kakor da ponuja smotke, se je okrenil k trem kavalirjem z besedami: »Gospoda, kako se v naših krogih zavrne laž?«

Jubilej goriškega nadškofa dr. Sedeja

Včeraj je praznoval goriški knezo-nadškof dr. Frančišek Sedej 25-letnico svojega škofijskega posvečenja. Je to nad vse pomemben jubilej, ker je to jubilej cerkvenega kneza, ki je bil narodu vedno vzoren pastir in ki je tudi v najtežjih časih zvesto vodil svoje vernike. V vojni in pozneje v še bolj težkih poveljnih časih je bil nadškof dr. Sedej vedno cel mož, ki se ni ustrašil nobene grožnje in bil zato pravi voditelj svojega težko izkušnega naroda. Kljub boleznem pa je mogel nadškof dr. Sedej tako vzorno izvršiti svoj vzvišeni pastirski poklic, ker je bil v vsakem pogledu vzoren cerkven knez in vzoren mož, ki pa je bil ob enem tudi zvest sin svojega naroda. Zato se jubileja knezo-nadškofa dr. Sedeja z globoko hvaležnostjo spominjajo vsi Slovenci in v vdani pobožnosti prosijo Boga, da bi mu ga ohranil še dolgo na njegovem visokem in odgovornem mestu.

Nadškof dr. Fran Borgia Sedej je bil rojen 1. 1854 v Cerknem na Goriškem. Po dovršitvi gimnazije je stopil v bogoslovje, šele 23 let star je pel novo mašo v domači cerkvi Sv. Ane v Cerknem, kjer je bil leto dni kaplan. L. 1883 je promoviral za doktorja bogoslovja, se vrnil v Gorico, nato bil pa poklican na Dunaj za dvornega kaplana in vodjo Auguštineja. Po prihodu dr. Missije v Gorico je bil pozvan domov, imenovan za kanonika in stolnega župnika ter nato 1. 1906 za goriškega knezo-nadškofa. Dne 25. marca 1906 pa je bil posvečen v nadškofa.

Naj ga Bog ohrani še dolgo vrsto let svojemu vernemu ljudstvu!

Nadškofu dr. Jegliču prepovedan vstop v Italijo

Na povabilo goriškega stolnega kapitlja se je hotel udeležiti proslave jubileja goriškega knezo-nadškofa tudi nadškof dr. Jeglič. Na postaji Podbrdo pa mu je italijanski politični komisar zabranil vstop v Italijo in zahteval, da se mora s prvim vlakom vrniti v Jugoslavijo. Odveč je pripomniti, da je imel nadškof dr. Jeglič vse listine v najlepšem redu in seveda tudi potrebni vizum.

Nadškof dr. Jeglič je moral vsled tega čakati v Podbrdu s svojim spremstvom dve in pol uri, nato pa se je vrnil v Ljubljano.

Radovedni smo, kako bo italijanska vlada spravila to več ko nenavadno prepoved v sklad z lateransko pogodbo!

Izjava JAD »Triglava«

K. objavi ljubljanskega akcijskega odbora »Jugoslovanskega akademskega kluba« v »Jutru«, dne 25. t. m. pripominja JAD »Triglava« sledeče:

1. JAD »Triglava« se ni mogel priključiti novemu pokretu, ker je bilo iz projekta pravil razvidno, da stremi nova organizacija po reprezentativnem značaju, dasi k akciji večina jugoslovanskih akademskih društev ni bila pozvana, niti priključena.

2. JAK »Triglava« ne more tudi v bodoče sodelovati pri tej akciji, četudi se ta sedaj odreka reprezentativnemu značaju in si lasti videz privatne jugoslovanske akademске organizacije, ker sta bili od te akcije samovoljno izključeni med drugimi tudi stari zagrebški akademski društvi JAK »Strossmayer« in zagrebška edinica JAD »Triglava«.

3. JAD »Triglava« smatra zato ta pokret za neresen in osnovan na napačnih temeljih, ker akcija ni znala pritegniti vseh, res jugoslovansko orijentiranih akademikov, zato se tudi JAD »Triglava« ni nikdar izjavil, formalno sodelovati in je radi tega po sklepu svojega članskega sestanka pri tem nesolidnem pokretu takoj odklonil delegatska mesta in ne šele tik pred odhodom v Zagreb.

4. JAD »Triglava« ostro graja samovoljno postopanje ljubljanskega akcijskega odbora JAK, ki ni pripustil Triglavčanov kljub izrecni želji niti kot opazovalca na kongres, čeprav je bil ta javljen kot vsem dostopen. Prav tako obsoja dejstvo, da akcijski odbor ni pripustil niti »Triglavovcem« oficijelnega zastopnika prisostvovati kongresu.

5. JAD »Triglava« izjavlja, da je trenutno on najmočnejše kulturno-nacionalno društvo na ljubljanski univerzi.

JAD »Triglava« smatra s tem odnos napram ljubljanskemu akcijskemu odboru JAK za razčiščen in odklanja vsako nadaljnjo časopisno polemiko.

Za odbor JAD »Triglava«

A. Jakhel, stud. phil., predsednik.

M. Zajšek, stud. iur., tajnik I.

Razpisana mesta banovinskih cestarjev

Kr. banska uprava razpisuje v območju sreskega cestnega odbora v Brezicah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progno: a) Od Slovenca do stika s cesto Breznica-Dečna sela-Globoko-Dobrava, b) Od Slovenca do konca Starega grada in v območju sreskega cestnega odbora v Mariboru službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progno na banovinski cesti št. IIj-Velka.

Čigava je 9 letna deklica?

Ljubljana, 25. marca.

Danes dopoldne so kriminalni organi ustavili na glavnem kolodvoru 9letno deklico, ki je izpovedala, da se piše Katarina Puc in da je pobegnila iz Krškega. Deklico, ki je bila brez vsakih listin in izkazov in tudi ni vedela povedati imena svojih staršev, so oddali do ugotovitve identitete v otroško zavetišče na Viču.

Jz Dravske banovine

d »Službeni list« kraljevske banske uprave Dravske banovine št. 21 z dne 26. marca 1931. ima sledečo vsebino: Pravilnik za izvrševanje popisa prebivalstva kmetijskih gospodarstev in domače živine v kraljevini Jugoslaviji dne 31. marca 1931. leta. — Objave banske uprave o obsejnih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931.

d Tri promocije. V soboto 28. marca ob 11. uri bosta promovirana na univerzi kralja Aleksandra I. gospodična Ahazhizh Fini iz Ljubljane, g. Pichler Franjo iz Maribora in Horvat Ivan, sin pokojnega notarja iz Kamnika, za doktorja prava.

Oblike in klobuke kemično čistiti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

d Redni letni občni zbor Saveza muzikarja u kraljevini Jugoslaviji, podsavez Ljubljana, bo na veliki petek, dne 3. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom v restavraciji hotela Lloyd v Ljubljani.

d Sadržarska podružnica na Viču sporoča, da bo običajno sadjarsko predavanje zopet v četrtek ob 19. uri zvečer v šoli.

d Pevski zbor Sokola v Radovljici priredi v nedeljo 29. t. m. ob pol štirih popoldne koncert, na katerega posebno opozarjamo našo okolico.

Ljubljana

Četrtek, 26. marca 1931. Emanuel. Pravo-

slavni: 13. marca Nikifor.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mesnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

* Pianist Ivan Noč je pred kratkim dokončal prireditev Bachovega koncerta za orgle v e-duru za klavir, katerega bo izvajal prvič na koncertu v sredo 1. aprila v Filharmonični dvorani. Podobne kompozicije kot je ta brzokone v celoti orgelski in klavirski literaturi ni najti. Stil je tako samosvoj, čeprav je njegova forma staroklasna v najčistšem pomenu besede. Nekateri stavki, predvsem kadenca ob koncu, pa je tako novodobna, da bi jo lahko pripisali bodisi Debussiju ali celo Stravinskemu. To dokazuje, da je bil tudi Bach včasih »moderen«.

Naročajte 923

Bio mleko

pri Osrednjih mlekarnah
Ljubljana, Majstrova ulica 10

Jz drugih banovin

Sava je še vedno nevarna

Iz Sremske Mitrovice poročajo, da Sava sicer počasi upada, da je pa še vedno nevarna, ker v gornjem toku narašča zaradi kopnenja snega.

V 4 dneh je Sava pri Sremski Mitrovici upadla samo za 3 cm. Stoji zdaj 666 cm visoko. Položaj je neizpremenjen, voda pa udara vedno bolj v podzemeljskih žilah in uhaja v kleti hiš ob obali. Skladišča drv so še vedno pod vodo. Tudi pri Rači je položaj neizpremenjen. Družine, ki so morale zapustiti svoje domove, se še vedno ne morejo vrniti in prebivajo v vagonih, ker je vsa Rača pod vodo. Pri Rači je Sava upadla samo 2 cm in je visoka 682 cm. Visoka je Sava tudi pri Jasenovcu, Slavon-skem Brodu in Slavonskem Sancu. Ker so polja še vedno preplavljena, bo voda uničila vse posevke in škoda bo ogromna. Napiše še vedno utrjujejo in tudi varnostna telefonska in telegrafna služba je še vedno v pripravi.

b Kap ga je zadela na sodišču. Pred dnevi so poklicali v Karlovcu nekega Turkovića za prič. Med zaslišanjem ga je pa zadela kap. Nekaj dni nato je v bolnici umrl. Turković je bil bogat posestnik. Njegovo premoženje bo prevzel sin, ki je že 25 let v Ameriki in ima 18 otrok.

Samomor 16-letnega dekleta

V Podsedu pri Zagrebu se je odigrala tragedija 16-letnega dekleta. Lahko bi rekli, da življenja še ni poznala, pa se ji je že zdelo, da mora v smrt, ker je življenje pretežko. Nesrečnica je v nekaj letih, katere je preživela v velikem mestu, pač videla najgrše življenje, ki ji je zagrenilo srce in dušo, da je iskala rešitve samo še v smrti. Dekle se piše Ljubica Banjšak. Uslužbena je bila pri zlatarju Picklu v Zagrebu. Po oparjenem delu se je odpeljala s samoborskim vlakom do Stenjeveca, od tod pa je odšla peš po progi do zatvornice pri postaji Podsed. To je usoden kraj, kjer si je vzele življenje že mnogo mladih ljudi s tem, da so se vrgli pod vlak. Ljubica je pri tej zatvornici počakala varaždinski vlak in skočila pod lokomotivo. Lokomotiva jo je vlekla nekaj metrov in jo vrgla nato pod kolesa, ki so dekletu odtrgala levo roko in desno nogo. Strojevodja je zapazil, da je prišlo nekaj pod lokomotivo in na postaji je res našel pod kolesi strašno razmesarjeno samomorilko.

Pri samomorilki, ki ni imela staršev, so našli ročno torbico, v kateri je bila njena fotografija. Ta kaže, da je bilo dekle zelo prikužno. Našli so tudi poslovnico pismo, v katerem Ljubica pravi, da je imela mnogo lepih nad in vero v življenje, katere se ji pa niso izpolnile. Življenje da je težko. V pismu je tudi prosila, naj ne obdolžijo nikogar za njeno dejanje in naglašala je, da ni bila zaljubljena, ampak jo je gnalo v smrt življensko razočaranje. Enako je

Ta orgelski koncert in še več drugih del bo igral Ivan Noč na svojem koncertu prihodnjo sredo. Vstopnice se dobe v Matični knjigarni.

■ Današnji ljubljanski izdaji je priložen letak Osrednjih mlekar v Ljubljani, katere pričejo s 15. aprilom dostavljati na dom mleko v higijensko zaprtih steklenicah. 924

■ Ljudska univerza za obrtniške vajence. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek dne 30. marca ob pol 19. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg, XVIII. vajeniško predavanje. Predava g. profesor Janko Mlakar o temi: »Naše planine« s skioptičnimi slikami. Vstopnina je prosta. Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

■ Ljudski koncert v pravem pomenu besede bo v nedeljo 29. t. m. popoldne ob 15. uri v veliki Unionski dvorani. Ta dan bo izvajal pevsiki zbor Glasbene Matice ponovno Sattnerjevo kantato »Oljki«, ki jo je z največjim uspehom izvajal na koncertu v proslavo 80letnice odličnega skladatelja. Prav vse, ki žele nekaj trenutkov najplemenitejšega razvedrila, vabimo, da posejijo ta koncert. Opozarjamo pa tudi na tiskano besedilo in kratko razlago, ki jo je izdala Glasbena Matica ljubljanska. Predprodaja v Matični knjigarni.

■ Drugo gostovanje g. Julija Betetta bo jutri 27. t. m. Gostuje v vlogi Lotharia v operi »Mignon«. Ta vloga je ena najboljših vlog tega odličnega našega pevc. Naslovno vlogo Mignon poje gospa Sax-Pristovšek, Viljema g. Vičar, Filino ga. Popovičeva. Predstava je za red C.

■ Gostovanje Josipa Rijave v ljubljanski operi. Danes gostuje poslednjič v letošnji sezoni v naši operi g. Josip Rijavec, eden najodličnejših slovenskih pevcev. Poje naslovno partijo Hoffmanna. Poleg njega gostuje tudi g. Križaj, ki poje Lindorfa, Coppeliusa, Dapertutta in Mirakla. Olimpijo poje ga. Popovičeva, Giulietta ga. Poličeva, Antonijo gospodična Majdičeva. Ostala zasedba kakor običajno. Dirigent ravatelj Polič. Veljajo običajne operne cene. Predstava je izven abonmana.

■ Opozarjamo na nedeljsko premijero v drami. Po 25 letih se vprižori zopet na našem odru izvrstna veseliga »Pri belem konjicku« z gospo Nablocko, gg. Kraljem, Cesarjem, Zelenikom, Levarjem in Danešom v večjih vlogah. Režiser prof. Šest. Cene običajne dramske.

■ Jugoslovansko kemiško društvo priredi v petek 27. t. m. ob 6. uri zvečer predavanje o temi »Toplotni žarki in razpršenje svetlobe« v predavalnici kemiškega inštituta na realki, Vegova ulica. Predaval bo sloviti profesor fizikalne kemije in specialno fotokemije na zagrebški univerzi g. Plotnikov. Vstop vsakomur prost.

■ Razpored o odmerjeni zgradarini in samskem davku na zgradarino za davčno leto 1931.

pisala svojim bratom in sestram. Samomor tega dekleta je pretresel vse okoliško prebivalstvo, ki je Ljubico poznalo kot dobro in pošteno dekle.

Zločin zavrženega zaljubljenca

Neki Komolšč Stevan, star 30 let, se je zaljubil v vdovo Marijo Istvan v Somboru, ki je bila stara tudi 30 let in imela 3-letno hčerko. Vdova je bila precej bogata. Stevan jo je snubil in jo hotel vzeti za ženo in ker se vdova zanj ni mnogo zmenila, ji je zapretel, da jo bo umoril, če ne postane njegova žena. Toda tudi tem pretnjam vdova ni pripisovala velike važnosti. V tork je šla vdova na sprehod s svojo hčerko. Srečala je Stevana, ki se je nekaj časa z njo sprehajal in se ji ponujal za spremljevalca. Ona ga je pa odbila. Vendar jo je spremil do hiše, kjer ji je zopet razkril svojo ljubezen, toda vdova ga je zopet zavrnila. Tedaj je Komolšč segel po samokres, ki ga je imel v žepu in ustrelil vdovo v prsa. Zrušila se je pri priči mrtva na tla. Nato je naperil samokres še nase in se težko ranil. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so ga operirali, toda ni upanja, da bo okrevale.

b Nov železen rudnik. V Tušiloviću so odkrili nov železen rudnik. Odkril ga je zagrebški advokat dr. Stepan Kavič, ki je dobil z nekim drugim advokatom iz Zagreba tudi dovoljenje za izkoriščanje rudnika. V rudi je do 60% železa.

b Velik vlom v Našicah. Iz Našic poročajo, da so neznani vlomilci v tork ponoči vdrl v sodišče in na treh mestih navrtali veliko železno blagajno, iz katere so pobrali okoli 7000 dinarjev. Vložne knjižice in denar, ki je bil shranjen v drugem trezorju, vlomilci niso opazili. Pač pa so odprli predal neke pisalne mize in iz njega ukradli okoli 100 Din. So so vlomilci pustili za seboj precej sledov, oblasti upajo, da jih bodo kmalu izsledili.

b Dveletni otrok se zastrupil. V otroški kliniki v Zagrebu je umrl dveletni otrok nekega brivca iz Zagreba, ki se je zastrupil po nesreči z lugom. Dete se je igralo doma, ko ni bilo nikogar v hiši, s posodo, v kateri je bila lužna raztopina. Otrok je strup izpil, nakar so ga odpeljali v bolnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati.

b Tragedija služkinje. Pri Velikem Bečkereku je lužila več let pri zdravniku Kožuliču služkinja Kosenda. V tork se je služkinja v svoji sobi ustrelila in nihče ni vedel, da je bila nesrečno zaljubljena v nekega mladeniča. Zdravnik jo je našel v mlaki krvi. Vkljub pomoči je kmalu nato umrla. Poleg nje je ležal nezakonski otrok, katerega je ravno rodila.

od zgradb v območju mestne občine ljubljanske je razgrnjen na javen vpogled med uradnimi urami v času od 28. marca do vsehlega 4. aprila 1931. pri davčni upravi za mesto Ljubljana, Vodnikov trg 5, II. soba št. 7. Hišnim posestnikom se obenem dostavljajo za leto 1931. plačilni nalogi za zgradarino. Morebitne pritožbe je kolkovati s kolekom po 20—dinarjev.

■ Dve nesreči. 13-letni sin ortopedista v protezni delavnici Avgust Habič si je pri telovadbi na Taboru poškodoval levo roko v rami. — 31-letni delavec Josip Tomšič iz Most si je pri delu poškodoval desno roko. Oba ponesrečenca sta se prišla zdraviti v bolnico.

■ Zeparji na delu. Med nakupovanjem živila na Vodnikovem trgu je Marija R. opazila v svoji košari denarnico, ki ji jo je nekdo podvrnil. V denarnici sta bila ključ in listek. Denarnica je bila najbrž ukradena in po izpraznitvi proč vržena.

■ Tudi raz oken krađe. Neznat tat je okoli 19. ure ukradel Antonu L. v Staretovi ulici raz okna žepno nikelnasto uro, vredno 200 Din.

■ Ročni voziček ukraden. Iz dvorišča hiše št. 15 na Aleksandrovi cesti je bil okoli 17. ure ukraden štirikolesni ročni voziček, vreden 2000 dinarjev.

■ Vlom v shrambo. V noči od 23. na 24. t. m. je bilo vlomljeno v shrambo delavca Antona S. na Mirju. Vlomilec je odnesel kompletno obleko, modne hlače in srajco v skupni vrednosti 2200 Din.

■ Drzna tatvina. Med 20. in 22. uro je bil izpred sobe v hiši št. 7 Ulica Stare pravde ukraden zimski suknjič vijoličastorjave barve, vreden 2550 Din. Tat je s ponarejenim ključem odprl večna vrata ter jih po izvršeni tatvini zaklenil.

Gelje

* Svečan sprejem novega bataljona. Kakor smo že javili, prispe danes v Celje z vlakom ob 9-43 novi bataljon 39. peš. polka. Mestno načelstvo poziva občinstvo ter društva, da se sprejema udeležijo in s svojo prisotnostjo pripomorejo k čim večji svečanosti. Shajališče je pred kolodvorom ob 9-30. Mestna občina bo ob tej priliki izobesila na svojih poslopih državne zastave. Hišni posestniki se pozivajo, da slede temu zgledu in počaste prihod novega bataljona z okrasitvijo svojih domov z državnimi zastavami.

* Društvo »Soča« bo imelo v soboto 11. aprila večjo prireditev ter prosi vsa društva, da opustijo ta dan svoje prireditve.

* Prve prvenstvene tekme. V nedeljo 29. t. m. bosta dve prvenstveni tekmi, prvi v tem letu. Ob 13. nastopita rezervi Atletikov in Olimpa, ob 14-30 pa prvi moštvi obeh klubov. Obe tekmi se vršita na igrišču pri Skalni kleti.

* Smrtna kosa. V javni bolnici je 25. t. m. umrla Papež Helena, mlinarica iz Sv. Vida pod Valdekom pri Slovenjgradcu. Dosegla je starost 72 let.

* Karambol voza z avtomobilom. V tork dopoldne je neki voznik iz Savinjske doline vozil hlode po Ljubljanski cesti. Ker ni vozil po desni strani, zadrl v avto g. dr. Steinfelserja, ki je baš napravil prvo vožnjo s popolnoma novim avtomobilom. Avto je precej poškodovan.

* Pasja nadloga. Ne mine teden, da ne bi kak popadljiv pes koga na cesti vgriznil in se mora človek kar čuditi ravnodušni ter nesramni predrznosti lastnikov takih psov, ki pustijo svoje obse nevarne mrčine tekat po mestu. Včeraj je pes nekega lastnika v Gosposki ulici popadel motociklista g. Karbutza Frana in ga hudo poškodoval, tako da so ga morali peljati na rešilno postajo, kjer so ga obvezali.

* Nad življenjem je obupal 22-letni K. Alojzij. V trenutku duševne zmedenosti se je v noči od torka na sredo s samokresom vstrelil v leto stran prsi. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnico. Njegovo stanje je resno toda ne smrtno nevarno.

Izlet gostilničarjev na Tirolsko, Predarlško in v Švico

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru bo priredila od 2. do 9. maja t. l. velik skupen izlet naših gostilničarjev, hotelirjev ter njihovih sorcev na Tirolsko, Predarlško in v Švico, kjer si bodo izletniki ogledali podeželske gostilne in hotele, posebno pa še naprave za letoviščarje. Izletniki bodo potovali preko Beljaka, Jenbacha, Ziellertala v Inomost, njegovo okolico, v Bregenz ob Bodenskem jezeru, kjer bo tedaj kongres avstrijskih gostilničarjev, kavarnarjev in hotelirjev, pri katerem bodo deležni vseh ugodnosti, slavnostnih obedov, izletov itd. Med drugimi je projektiran tudi izlet v Friedrichshafen, kjer so znamenite Zeppelinove tovarne, v Konstanco, Baden-Rorschach v Švici itd. Vsi stroški (pot hrana, prenočišča) izven pijače so preračunani na samo 1650 Din za osebo. Prijave se bodo sprejemale do 15. aprila. Potni listi naj se potrdijo po naših oblastih, vizume za Avstrijo in Švico bodo pa preskrbeli aranžerji skupno za vse vdeležence.

Kamnik

Otvoritev nogometne sezone. Na praznik sv. Jožefa so kamniški nogometaši prvič pomerili svoje moči v prijateljski tekmi med moštvi Mesta in Sutne. Zmagala je Sutna v razmerju 11:0. Sodil je vzorno g. Bervar.

Prosveta na deželi. V nedeljo so gostovali v društvenem domu v Mekinjah igralci Prosvetnega društva iz Stranj s Finžgarjevo ljudsko igro »Divji lovec«. Prireditve so posejeli v lepem številu tudi Kamničani. Finžgarjevo proslavo pripravila tudi Čitalnica v Kamniku. Za proslavo je nameravala prvotno nastudirati »Divjega loveca« ali pa »Verigo«, kakor pa izgleda, se bo najbrž odločila za »Našo kri«, ki v Kamniku menda še ni bila vprižorjena. Proslava naj bi se izvršila proti koncu aprila.

Maribor

m Priprave za ljudsko štetje. Priprave za ljudsko štetje v Mariboru so v polnem teku. Osnovni se je popisni odbor pod predsedstvom občinskega odbornika in bivšega poslanca g. Vladimira Pušenjaka, kateremu je podrejenih še devet rajonskih odborov. Prva plenarna seja popisovalcev je bila v ponedeljek zvečer v sejni dvorani na magistratu.

m Vprašanje vojašnic v Mariboru. V Mariboru imamo vojašnice, ki so last mesta in vojašnice vojaškega erarja. Last poslednjega so tudi vojaška skladišča za glavni kolodvor v Melju, kjer naj bi se gradila nova carinarnica. Da se pa ta načrt more uresničiti, je potrebno, da preidejo ta skladišča v last mestne občine. Zaradi tega je sedaj občina sklenila staviti vojaškemu erarju ponudbo, po kateri mu odstopi vse svoje za vojaštvo namenjene zgradbe, ako dobi zanje omenjena skladišča v Melju, že nerabno Dravsko vojašnico in pa primerno denarno odškodnino, izplačljivo v 25 anuitetah. Ako se bo tozadevni sporazum sklenil, se bo nova carinarnica pričela najbrže že letos graditi.

m Gostovanje Zaludove in Knittla v Narodnem gledališču. V nedeljo zvečer bosta v »Prodani nevesti« gostovala v našem Narodnem gledališču najodličnejša člana beografske opere, primadona ga. Zaludova in tenorist g. Zdenko Knittel. Prva bo pela Marinko, drugi Janka. Operne cene ne bodo zvišane.

m Predavanje o Srbih. Opozarjamo na nocojšnje predavanje ge. Sedivy v Zadrugi gospodarski banki o srbskih narodnih običajih, zgodovini itd.

m Ljudska univerza v Mariboru. Jutri, v petek ob 20. uri bo predaval g. prof. Vincent Lavoix iz Pariza »O Parizu z gledišča tujcev«. Prof. Lavoix je tudi že v Mariboru znan predavatelj, zato je pričakovati, da bo dvorana polna.

m H krstni predstavi »Učlovečenja«. Vprizoritev Reharjevega misterija »Učlovečenja« je zaradi svojevrstne zasnove vzbudila zanimanje tudi izven Maribora. H krstni predstavi v soboto prispejo številni gledališki kritiki in pisatelji iz Zagreba in Ljubljane, najavljeni so pa tudi posetniki iz Celja in od drugod.

m Ljudska univerza v Studencih. Danes, v četrtek ob 19. uri bo predaval g. dr. Jehart o Jeruzalemu. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

m Lastnikom motornih vozil! Pregled motornih vozil zamudnikov bo v Plinarniški ulici v sredo, dne 1. aprila ob 15. uri. Kdor bo tudi tokrat izostal, bo kaznovan in ne bo več smel voziti.

m Zborovanje esperantistov. Esperantsko društvo v Mariboru bo imelo svoj letošnji občni zbor danes ob 20. uri v hotelu »Orel«.

m Prva železobetonska stavba v Mariboru. Palača hranilnice Dravske banovine, ki jo bodo v kratkem pričeli graditi na oglu Slovenske in Gosposke ulice, bo prva stavba v Mariboru, ki bo zgrajena po železobetonskem skeletnem sistemu.

m Likvidacija pevskega društva »Luna«? Pevsko društvo »Luna« v Krčevini bo imelo letošnji občni zbor v soboto, dne 28. t. m. ob 19. uri v gostilni Goltes (Požauko) v Košakih. Predviden je predlog, da se »Luna« priključi Sokolskemu društvu v Krčevini-Košakih in s tem preneha kot samostojno društvo.

m Najslavnejši filmski igralce v Mariboru. Na povratku iz Italije se bo v začetku aprila peljal skozi Maribor na Dunaj najslavnejši filmski igralec in režiser, duhoviti umetnik Charlie Chaplin. Prijatelji filma ga bodo na kolodvoru slovesno sprejeli.

m Nesreča desetletnega dečka. V Radzeli pri Hočah je v torek dopoldne pomagal 10-letni Franček Špelec svojemu očetu pri slamo-reznici, pri tem pa je segel z levo roko pod rezilo, ki mu je odrezalo skoro vse prste. Težko ranjenega dečka je rešilni avto prepeljal v tukajšnjo bolnico.

m Samomor starca. Pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah se je te dni v kleti obesil 82letni Karel Stajnek. Našli so ga šele po daljšem iskanju. Kaj ga je gnalo v smrt ni znano, zdi se, da se mu je omračil um.

m Nevaren pes. V Cankarjevi ulici na Pobrežju je pes ogrizel 11-letnega fantka Ivana Koblarja. Prvo pomoč so mu nudili na rešilnem oddelku.

m Nezgoda kolesarja. Na Aleksandrovi cesti je v torek zvečer padel s kolesa 21letni dijak Otmar Körner iz St. Ilje v Slovenskih goricah.

Potovanje po zvezdi večernici

Strel iz Dušanovega samokresa pa je prebudil najmanj pet in dvajset metrov dolgo in do tri metre debelo kačo, ki se je v bližini grela na soncu in je deček in deklica preje nista opazila. Naglo se je pričela viti po trati proti gozdu. »Sama sreča, da naju ni videla,« je pripomnila Danica. »Odslej bova morala biti bolj previdna!«

se močno pobil po desnem kolenu ter si izvil desno nogo v členku. Prvo pomoč mu je nudil rešilni oddelk, ki ga je nato prepeljal domov.

m Pobega konja. V torek popoldne sta se kaznjencu Dergancu pred kaznilnico splašila dva konja, ga podrla na tla, da se je lažje poškodoval in zbežala skozi mesto na Koroški kolodvor, kjer so ju prijeli.

m Zlikovstvo. Tapelarju Francu Wallnerju na Grajskem trgu št. 6 so v torek med opoldanskim odmorom neznanci pobili šipe v vratih. Osumljeni so neki fantalini.

m Sum tatvine. V gostilni Komotar na Aleksandrovi cesti je v torek popival vinar Matija Riboli s svojo ženo Marijo. Pri isti mizi je sedel tudi neki Ludvik H. Riboli je za trenutek zadremal, ko se je pa prebudil je opazil, da mu manjka beležnica, v kateri je imel krog 675 dinarjev. Tatvine je seveda osumil svojega pivskega sosedu, ki je bil med tem izginil. Ludvik H. je bil včeraj aretiran, zanika pa odločno, da bi bil tat.

m Nesreča dečka. Včeraj dopoldne je po nesreči padel na Aleksandrovi cesti pred gostilno Spacek pod neki avto 5-letni Bruno Badel in dobil tako težke poškodbe na glavi, da je moral v bolnico.

m Zepna tatvina. Zasebnici Mariji Ogrizkovi je v torek dopoldne izginila v gneči na Glavnem trgu denarnica s 60 Din vsebine, katero je imela v zunanjem žepu krila.

m Tatvina kolesa. Alojziju Rečniku, posestniku iz Rač je v torek iz veže pisarne Okrajnega cestnega odbora na Koroški cesti izginilo kolo znamke »Negre«, vredno krog 900 Din.

m Aretacije. V torek sta bila v Mariboru aretirana L. K. radi suma tatvine in Matija P. radi beračenja.

K otvoritvi jugoslovanske razstave v Pragi

Kakor smo že poročali, je bila v nedeljo, dne 22. t. m. otvorjena v Pragi jugoslovanske razstava in razstava našega tiskovnega urada. Slika nam kaže poslanika dr. Kramerja z zastopniki čehoslovaških uradov ob otvoritvi razstave

Ponarejevalci listin

Dva zločina s ponarejanjem listin — Zamotana afera s »Krevljico« v Zg. Šiški

Ljubljana, 25. marca.

Med Vičani vlada splošno zanimanje za petkovo obravnavo proti 4 družinskim članom S. in posestniku K. v Kozarjih, obtoženih, da so sodelovali pri zločinu napravljanja lažnih listin v škodo posestnika Ivana Pancea.

Posestnik Pance je bil lastnik gozda »Krevljica« v Zg. Šiški. Leta 1929. je na svoje največje začudenje zvedel, da seka lesni trgovec P. smreke v njegovem gozdu brez njegove vednosti. S pomočjo policije je sekanje ustavil, ker pa je najstarejši član družine S. z dvema pogodbama dokazal, da je gozd njegov, se je sekanje v Pancevem gozdu nadaljevalo in je bil oškodovan Pance za 10.500 Din. Pance trdi, da sta navedeni pogodbi falzificirani in zahteva povrnitev povzročene mu škode.

Obenem je v teku postopanje tudi proti posestniku K. iz Kozarjev, ki je izposloval z listino, na kateri je figuriral kot plačnik posestnik Pance, da so mu izročile Združene opekarne na Viču večjo množino opeke za njegovo hišo. Pance trdi, da je tudi ta listina ponarejena in da je ni nikdar podpisal. Opeko je medtem K. že plačal.

V petek se bo vršila še ena obravnava radi zločina napravljanja lažnih listin, in sicer proti nekemu Neubauerju, potniku z Dunaja, ki je bil nastavljen pri neki dunajski tvrdki kot njen zastopnik za kraljevino Jugoslavijo in je pri raznih podjetjih, kakor pri Gospodarski zadrugi v Ljubljani in Trboveljski premogokopni družbi fingiral razna naročila kot fiksna. Za to obravnavo vlada zlasti veliko zanimanje med našimi potniki.

Tragedija 17letne natakariče

Hotela je v smrt baje zaradi nesrečne ljubezni

Ljubljana, 25. marca.

S snočnim brzovlakom so prepeljali z Jesenice v Ljubljansko bolnico 17letno natakaričo Olimpijo Foršakovo, ki je bila v samomorilnem namenu odtovornica.

Foršakova, ki je bila rojena v Gorici, a je pristojna v Poljčane, kjer živi njena stara mati, je bila nezakonska hči Ane Foršakove, sedaj poročene Moštin in Ameriki. V Ameriki živi pri materi tudi njen brat, dočim je bila mlada Olimpija prepuščena sama sebi. Najbrže je to dejstvo v zvezi z nesrečno ljubeznijo tako vplivalo na nesrečno dekle, da je sklenila, oditi prostovoljno v smrt. Včeraj okoli 14. ure je odšla iz gostilniške sobe pri gostilničarki Mariji Prestel, kjer je bila uslužbena zadnje 4 mesece, v prvo nadstropje v svojo sobo in je tam spila večjo množino octove kisline. Ker je dalj časa ni bilo na spregled, je odšla gostilničarka Prestel pogledat, kaj je z njo, in jo je našla nezavestno v njeni sobi.

Prestelova je takoj poklicala zdravnika doktorja Kogojca, ki je nudil mladi samomorilki prvo zdravniško pomoč. Odredil je tudi, da so jo s prvim vlakom prepeljali v Ljubljano. Foršakova ni zapustila nobenih poslovnih pisem in se zato zaenkrat samo domneva, da je hotela v smrt radi nesrečne ljubezni. Pred svojim uslužbenjem na Jesenicah je bila Foršakova uslužbena poldrugo leto kot natakariča pri »Sodčuk« v Ljubljani.

Kakor nam poročajo iz bolnice, je stanje Foršakove povoljno, vendar še ni izven nevarnosti, ker lahko nastopijo še komplikacije.

Slovenska Bistrica

Redni občni zbor SPD podružnice v Slov. Bistrici bo v soboto 28. t. m. ob 20. uri zvečer v hotelu »Beogradu«. Občni zbor je obvezen za vse članstvo, ker bo razpravljalo o zelo važnih zadevah.

Sejem bo na evetni petek 27. t. m. To je letos v marcu drugi sejem, ker je bil prvi zelo slabo obiskan radi obilnega snega.

Višnja gora

Pogreb v Višnjigori nenadoma umrlega sreskega kmetijskega referenta g. Franca Jereba je bil 19. t. m. ob 9. Kakšne simpatije je pokojni užival med narodom, je pokazala ogromna udeležba ljudstva, ki se je zbrala pred hišo žalosti. Z vlakom ob pol 9. uri so prispeli zastopniki banske uprave gg. svetnik inž. Zupazastopnik sreskega načelstva g. Mirko Brezinič, tudi za društvo agronomov, in inž. Eiselt, ger in kmet. referent g. Jaka Hladnik. Sresko načelstvo Litija je zastopal g. Vinko Vidmar in tajnik g. Flis Valentin. Za društvo bivših oblastnih nameščencev g. Mirko Hafner, za upravo banskega posestva Ponoviče g. upravitelj Ludvik Rupelj in za perut, ods. kmet. družbe g. Jaka Seher. — Istočasno je bil pogreb pok. Frančiške Skufca, posestnice in gostilničarke v Višnjigori. Negredna vrsta žalujočih je spremljala oba pokojnika k zadnjemu počitku. Obema je zapel tuk. pevski zbor ganljive žalostinke. Naj jima bo zemlja lahka

Središče ob Dravi

Zaključek dveletne kmetijske - nadaljevalne šole. V soboto, dne 14. marca se je zaključila na tukajšnji osnovni šoli, dveletna kmet. nadaljevalna šola, ki jo je vodil g. učitelj M. Weningerholz. Šola je obiskovalo 27 učencev v starosti od 16 do 32 let. Poučevalo se je kmet. prirodznanstvo, vinarstvo, kletarstvo, sadjarstvo, državoznanstvo z ozirom na kmečke prilike in gospodarsko knjigovodstvo. Pouku na tej šoli se je vključil 6-tedenski kmetijski tečaj, na katerem so predavali sami priznani strokovnjaki. Ekskurzije so bile sledeče: Gofenci so si ogledali bansko sadjarsko in vinarško šolo v Mariboru, kmetijsko šolo v St. Jurju, vele-sejem v Ljubljani in vzorna gospodarsko poslopja v okraju se nahajajočih posestnikov. Zaključna slavnost se ni vršila, za to pa se priredi meseca aprila ekskurzija k vzornemu posestniku Fr. Goričanu v Višnjo vas pri Vojniku. Gofenci so se z velikim zanimanjem udeležili predavanj, praktično pa se je uvajalo fante v delovanje gospodarskih organizacij, od katerih ima največji razmah vinorejske selekcijsko društvo. V obse se v dobi po 6. januarju živahno deluje na vseh gospodarskih poljih, priprani smo, da uspehi ne bodo izostali.

Higijenski tečaj. Minule dni se je vršil v Središču 12-dnevni higijenski tečaj. Voditeljica tečaja je bila zaščitna sestra g. Mara Božičeva. Predavala je o negi dojenčkov in higijeni žene. S higijenskim tečajem v zvezi je bila tudi razstava. Predavanja so se vršila dvakrat na dan. Naše žene in dekleta so se v obilnem številu udeleževale teh predavanj, saj so jim nudila toliko koristnega. Gospodična predavateljica je namah pridobila simpatije vsega našega ženstva. Vidi se, da se z vso resnostjo posveča svojemu poklicu. Ni se ustrašila truda in naporov, da obišče tudi naše okoliške matere in jim z besedo in nasvetom pomaga pri njihovem težavnem poslu. Še enkrat ji v imenu vsega našega ženstva — najsrčnejša hvala!

Brežice

Med. univ.

Dr. Jože Peček

zasebni zdravnik ordinira v hiši pok. dr. Höllerja od 9—12. ure in od 3. do 5. ure pop. 912

Trzin

Konec gospodinskega tečaja. V nedeljo, 22. t. m. je bila zaključitev gospodinskega tečaja združena z razstavo ročnih del in jedil. Dopoldne je bila pogostitev staršev učenk in zastopnikov oblasti. Zastopnik banovine in sreski načelnik sta se opravičila, prisostvovali pa so sreski šolski nadzornik in občinski možje z županom g. M. Colnarjem. Očitno zavzet radi pridnosti udeleženk gospodinskega tečaja, je šolski nadzornik vzpodbujal dekleta k nadaljnjemu delu in jih za dosedanje tudi prav lepo pohvalil. Dekleta pa so navzoče spravila s prepevanjem narodnih pesmi v kar najlepše razpoloženje. — Razstava ročnih del in jedil je bila odprta ves dan. Občinstvo je z zanimanjem gledalo razstavljene predmete, ki pač vsako kažejo, kako pridna so naša dekleta. Seveda pri tem ne smemo pozabiti na voditeljico tečaja, učiteljico gđ. J. Kocjančičovo in g. V. Arriglerjevo, ki zaslužita vse priznanje. Da sta dosegli uspeh, je pričala razstava in pa veseli obraz deklet udeleženk tečaja. Za vse to pa, kar so dekleta pri tečaju pridobila, so hvaležne svojima učiteljicama.

Počasi... Govorili so, da bo elektrika že maja zasvetila; če pa sodimo po počasnosti pripravljanja, lahko upamo, da nam bo zasvetila jeseni.

Komenda

Zaključek šesttedenskega kmetijskega tečaja. V torek, 17. marca t. l. je bil zadnji dan kmetijskega tečaja za Komendo in bližnjo okolico. Prisotnih je bilo samo 27 kmečkih mož in fantov. Res, da je bil semanj dan, a obisk je bil za 7 občin kljub temu še premajhen. Zaključni predavanja sta imela g. ing. Skubic (sadjarstvo) in g. dr. Ogrin (državoznanstvo), ki je tečaj tudi zaključil. V lepih besedah se je poslovil od obiskujočih tudi g. Hladnik, ki je ponovno podarjal veliko korist kmetijskih zadrug. Tečaj se je pričel 6. februarja. Predaval je o državoznanstvu in zadrugiškemu sreski načelnik gosp. dr. Ogrin, o sadjarstvu g. ing. Skubic, o živinoreji g. Hladnik, o poljedelstvu g. Jamnik, o živnozdravstvu g. vet. Rauter, o gozdarstvu g. Presl in o zdravstvu g. dr. Polc. Največ je bilo 140, najmanj 11, povprečno pa 68 poslušalcev, kar spričo števila prebivalstva ne zadovoljuje in kaže nezavednost. Po zaključku je bilo med prisotne brezplačno razdeljenih več strokovnih knjižic, ki naj bi služile gospodarjem v dragocen pouk. Na željo prisotnih je obljubil g. ing. Skubic prireditev enodnevnega sadjarskega tečaja. Kdaj se bo lahko, bo še naknadno sporočil.

Vsem gg. predavateljem, posebno pa kralj. banski upravi v Ljubljani, ki je tečaj organizirala, izrekamo iskreno zahvalo.

Gospodarski, kulturni in socialni stanek. Preteklo nedeljo ob treh popoldne nas je obiskal sreski načelnik g. dr. Ogrin, da se informira o težnjah tukajšnjega prebivalstva. Sestanek so se udeležili vsi gg. župani s svojimi odborniki, župnik g. J. Zabukovec, kaplan g. I. Platiša in šolski upravitelj g. A. Zvan. Gospod sreski načelnik je nagovoril pojasnil vzroke težke gospodarske krize pri nas in drugod ter nato otvoril debato o željah prebivalstva. Razgovor je bil zelo živahen, saj pa se je obširno razpravljalo o kulturni, ki nam ne gre in ne gre k sreči, dalje o beraški nadlogi, ki že naravnost poplavlja deželo, o odmerah zemljiškega davka itd. Gospod sreski načelnik je vsako zadevo posebej temeljito obrazložil in obljubil, da bo poročal o vseh iznešenih težnjah na pristojnem mestu. Pred zaključkom je bilo odklovanih 7 za narodov prosep zelo zaslužnih mož; med njimi član banskega sveta in posestnik v Kapli vasi g. Ivan Stercin kar dvakrat.

DR. MITJA LUKAN:

Kartelizacija lesne stroke

2. marca 1931. je sklenila skupščina lesnih producentov ustanoviti lesni kartel, organizacijo lesnih industrijalev in trgovcev, ki naj bi dobil od države razne ugodnosti, na primer znižanje tarife.

Omenil sem že enkrat, da stremi gospodarstvo po združitvi v grupe, kajti te vsebujejo naravno ne le večjo odporno silo, temveč tudi, pod smotnim vodstvom, lahko uredijo produkcijo in odtok proizvodov v ravnotežju z zahtevami trga in lastno kapaciteto. Pri ustanovitvi takega kartela, zadruga ali kakoršnekolik oblike združitve pa je opornost na mestu. V organizaciji je moč, to je istina, vendar pa ne v vsaki. Slaba organizacija ima lahko za posledico baš nasprotno, zbirokratizira proces produkcije in prodaje, uniči privatno iniciativo, veliki-poteznost in hitrost udeleževanja. Lesna branša se lahko združi le na lastno iniciativo in na lasten riziko; država pa lahko le na podlagi obstoječe organizacije, urejenega tempa produkcije in odtoka blaga nudi pomoč in to na najrazličnejše načine. Solidarnost in kolegijski odnos med lesnimi producenti naj bo baza individualnega gospodarstva, ker organizacija podjetniku le pomaga, ne more ga pa nadomestiti.

Država more z raznimi carinarnskimi in tarifnimi uredbami podpreti domači trg, olajšati izvoz blaga, ublažiti pritisk davkov in drugih dajatev in vplivati na razvoj trgovne z inozemstvom s trgovinskimi pogodbami; ne more pa nadomestiti iniciative, ki mora priti od interesentov samih. Odločitev leži pri teh samih, kajti vloga države v kapitalistični organiziranem gospodarstvu naj bi bila pasivna. Ker pa je v interesu narodnega gospodarstva, v zvezi z narodnim blagostanjem, da ne propade važen produkcijski faktor, mora obračati tudi država vso pažnjo na ugoden potek prizadevanja, ublažiti krizo.

Kaj pa nam bo lahko nudila organizacija? Sudanja lesna kriza je kriza odtoka blaga, posledica nadprodukcije. Padanje cen se nadaljuje in se še pospešuje s tem, da skušajo posamezni podjetniki eden drugega prekositi s tem, da še bolj znižujejo ceno blaga. S tem se sami po-

magajo rušiti cene in posledice so nedogledne. Če pa se združijo posamezne pokrajine v ne-kako zvezo, katere organizacija pa naj ne bi bila preveč centralistična, te pokrajine pa v državno organizacijo lesnih producentov in trgovcev, ki naj bi kontingentirala trg in določala prodajne cene blagu, bi se zajela medsebojna konkurenca, ki je v škodo producentov samih. Posamezne pokrajine nimajo enakih eksportnih interesov in ne enakih produkcijskih prilik. Državna zveza naj bi stopila z enakimi vezmi drugih držav, katerih lesna proizvodnja se nahaja v sličnem položaju, in stik, da se razdelijo tržišča in določijo cene.

Do tega trenutka, t. j. do ustanovitve te organizacije in eventualne poznejše enotne zveze prizadetih držav, pa država ne more in ne sme aktivno sodelovati iz goraj omenjenih vzrokov. Preoptimistično bi bilo tudi upanje, da bi se že z ustanovitvijo te organizacije in znižanjem tarife zopet povrnila stari zlasti časi za lesno industrijo.

Omenil sem že, da prodaja lesa boljših kategorij še ni onemogočena in da je ta naš les še vedno konkurenčno zmožen, posebno zato, ker so si mali naši lesni izvozniki v inozemstvu ustanovili lastne prodajne organizacije, katere se morajo seveda tudi v bodoče ohraniti. Les obeh starih kategorij pa ne igra v izvozu nobene vloge več in ostaja doma. Vsekakor moramo skušati baš za ta les dobiti kupce in tu bi lahko eventualno država indirektno nudila pomoč naši lesni industriji, na način, ki sem ga že razlagal v prejšnjih člankih.

Torej morajo naši lesni producenti in trgovci skušati najprej z lastno iniciativo ustanoviti organizacijo, ki naj bi zastopala skupne interese napram državi na eni strani in inozemstvu na drugi. Zasledoval sem anketo, v kolikor sem imel priliko seveda, vendar opažam, da se v pogledu na značaj lesne krize, baš o najvažnejšem vprašanju o ustvaritvi novega odjemalca, o razširitvi notranjega trga ni skoro nič razpravljalo in malo ukrenilo. Brez tega pa ne verjamem, da bi moglo znižanje tarif in karteliziranje imeti zadovoljiv uspeh.

mno go prodajalo v Italijo. G. Petriček je na to še orisal izgleda za hmeljarje v bodočnosti. Pri volitvah je bil izvoljen glavni odbor sestojel iz sledečih gg. Antloga Andrej, Gotovlje; Bošnjak Matevž, Parizlje; inž. Dolinar, Celje; Sket Jože, Gomilsko; inž. Ježovnik, Arjavas; Kuček Edvard, Zalec; Lorber Rudolf, Zalec; Medič Josip, Šostanj; Mešič Anton, Polzela; Mihelič Alojzij, Celje; Marinc Jeronim, Braslovce; Ocvirk Matelj, Sv. Jurij ob Taboru; Petriček Anton, Zalec; Roblek Franc, Zalec; Senica Vilko, Zalec; Stopar Vinko, Velenje; Vetrnik Anton, Zalec; baron Warsberg, Smartno ob Paki; namestniki: Janič, Sadnik, Kopriva, Lesjak, Vratnik. V razsodišče so bili izvoljeni dr. Stribar, inž. Ježovnik, Goričan, Šušterič, inž. Dolinar; kot namestnika Cetina in Jurhar. Kot predsednik je bil nato ponovno izvoljen zaslužni g. Roblek Franc iz Zaleca, kot podpredsednik pa župan celjske okoliške občine g. Mihelič Alojzij, kot tajnik g. Petriček Anton; v ožji odbor so bili izvoljeni gg. inž. Dolinar, Kuček, Stopar, kot namestniki Sadnik ter baron Warsberg.

Nanovo so določili tudi članarino, ki znaša odslej 10 Din za hmeljarje ter 50 Din za ne-hmeljarje. Nato se je obravnavala najvažnejša točka dnevnega reda, obvezno znanstvenje (signiranje) hmelja. Po vsestranski in skoraj dve uri trajajoči debati, v katero so posegli mnogi člani, se je končno formuliral sledeči sklep. Znamka »Južnoštajerska Savinjska dolina« mora ostati neizpremenjena in se mora omejiti za hmelj, prideljen v sodnih okrajih Celje, Vransko in Gornji grad. Hmeljarji izven Savinjske doline naj si določijo svojo znamko, ki pa ne sme na noben način biti slika gori omenjeni znamki.

Sport

S Hajdukom v Južno Ameriko

(Od našega posebnega poročevalca.)

V Colonu pred Panamskim prekopom. Od Jamaice do Colona, kraja kjer je vhod v glasoviti prekop, ni daleč. Karibsko morje, ki namaka obale Srednje Amerike, je bilo tako mirno, da nismo niti opazili, da se vozimo po morju. Oropeza je mirno rezala valove in se bližala prekopu.

Po enodnevni ugodni vožnji smo se znašli v Colonu, nogometna žoga nam je omogočila, da vidimo četrti kontinent. Samo še enega in videli bomo ves svet. Mogoče nam je tudi to usojeno. Sport otvarja široka pota, potovanja sportnikov so dolga...

Malo, toda zelo važno pristanišče se deli v dve coni: ameriško in panamsko. Tu so ljudje vseh narodnosti, prevladuje mongolski tip. Mesto je krasno urejeno. Vse se bavi s trgovino. Izgleda, da beda ni nikdar potrkala na vrata. V Colonu se nismo dolgo zadržavali, samo nekoliko ur. Motorni čolni so nas spremljali v prekop.

Angleška princa sta nadaljevala potovanje v aeroplanu. Letela sta proti Pacifiku. Za spremembo sta hotela za kratko dobo nadaljevati pot po zraku.

Po teritoriju Združenih držav skozi Panamski prekop.

Panamski prekop predstavlja ogromen kapital. Prva ga je poskušala zgraditi Francija. Znameniti graditelj Sueškega prekopa Lesseps je dal prvi idejo za graditev. Vodil je prva dela. Ogromen kapital, preko 50 milijonov funtov, so porabili. Ogromna vsota ni zadostovala. Rumena mrzlica, ki je vladala v močvirnih predelih, je prisilila Francoze, da so prenehali z delom in prepustili graditev drugim. Delo so prevzele Združene države z mnogo večjim kapitalom in najnovejšimi tehničnimi pripomočki fizično silo, z večjo energijo in znanjem. Minulo je nekaj let in delo je bilo gotovo. Amerika si je pridobila nov vir dohodkov, svetu je bila odprta nova pot. Pusta nezdružna in nepristopna zemlja je postala poleg Sueškega prekopa najvažnejša točka na svetu. Umetno so zvezali dva oceana — tehnika je slavila zmago nad naravo.

Panamski prekop je izredno slikovit. Na obeh straneh se razprostirajo prostrana polja sladkornega trsa, bombaža in drugih tropskih rastlin. Obširni palmovi gozdovi pričarajo sliko afriške pokrajine. Po asfaltiranih cestah drve avtomobili, tik ob obali vozi električna železnica, ki spaja oba konca prekopa.

Polovico dneva smo rabili, da smo prebrodili prekop. Koliko ljudi je tu pustilo svoje zdravje, energijo in mladost. Koliko bledih kosti dokazuje, da se je človek boril z naravo in da je končno zmaga človeška misel. Da se človeštvo oddolži delavcem, ki so našli pri delu smrt, so jim postavili ogromen spomenik, ki opominja potnike, da se spominjajo onih, ki so padli nekeje v bližini in pripomogli do trumfa človeške iznajdljivosti.

Na tihem oceanu.

Pozno v noči smo se pripeljali do Balboa. Oropeza se je ustavila do zore. Z avtomobili smo naredili nočni izlet.

Dospeli smo v drugi veliki ocean. Zakaj se imenuje ravnino Tihi, ne vem. Sodeč po tem, kar sem opazil med vožnjo, je nastalo ime najbrže zaradi tega, ker je morje izredno mirno, naravnost tajinstveno. Ako ne bi videli brezmejnega morja, bi mislili, da plovemo po kakem jezeru. Samo zaganjanje valov v skalnato obalo nas je spominjalo, da smo na oceanu. Vročina ni bila prehuda. Nebo na ravniku so pokrivali gosti oblaki, iz katerih se je kmalu vili dež. Odpovedane so bile vse svečanosti, ki se sicer vedno vrše pri prehodu preko ravnika. Odpadel je ekvatorski krst — krstilo nas je nebo. Do Callao sta nas spremljali dve panamski lahki križarki. Oropeza se je ustavila samo v Capa Blanci in Peytu, kjer se nahajajo veliki petrolejski vrelci, ki so seveda v angleških rokah.

Bližali smo se Callao, kopni zemlji. Vsi smo se na to veselili, postali smo že skoroda mornarji. Po štiridnevem potovanju po Pacifiku, smo se ustavili v Callao, ne da bi se nam izpolnila želja, da interviramo princa.

Veljko Poduje.

Nogomet na praznik.

Ljubljana, 26. marca.

Danes je bil prav lep solnčen dan, kakršnih imamo v zgodnji spomladi prav malo. Ljubljanski klubi so izkoristili priliko in odigrali trening tekme za predstoječo prvenstveno sezono. Na igrišču Primorja sta se vršili dve, na igrišču Ilirije ena tekma.

Primorje : Atletik (Celje) 8:1 (5:0).

Tekma je bila odigrana v prav zmerem tempu in ni nudila kakih posebnosti. Tehnična premoč domačinov je zadostovala, da je nasprotnik odšel z visokim porazom. Napad Primorja je bil enegač pred golom, kar velja predvsem za Slaparja v desni zvezi. Atletiki so si sicer pretvorili več ugodnih šans, niso jih pa znali izrabiti kljub temu, da obramba Primorja ni bila na višku. Glavno delo je zopet opravil Slamič, stranska krilca sta kolikortoliko zadostila v ofenzivnem pogledu, dočim sta bila defenzivno slaba. Krilske vrste gostov ni bilo opaziti tekom cele igre. Kvintet Primorja je prišel brez napora mimo nje. Ergan, ki je igral srednjega napadalca, ni niti senca prej. Snjega, postal je precej komoden. Le enkrat je odposlal bombo, ki nas je spominjala na nekdanje čase.

Sodil je prav dobro g. Dolinar.

Svoboda : Grafika 4:2 (2:1).

V predtekni sta nastopila tretje in četrto plasiran kluba Ljubljane. Igra je trajala le 2 krat 30 minut. Obe moštvi sta pokazali, da jima primanjkuje treninga.

Ilirija rez. : Slovan 5:2 (1:0).

Na igrišču Ilirije je sigurno premagala razerva Ilirije svojega drugorazrednega protivnika.

Radio

Ljubljana, četrtek, 26. marca. 12.15 Plošče (operetna in slovenska glasba). 13.00 Dnevne vesti. 13.30 Cas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura, radio, tetka. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Valter Bohinec: Indija. 19.30 Dr. Marko Rupel: Srbo-hrvaščina. 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. 20.30 Vojlinski koncert Karla Sancina. Pri klavirju ga. Mirca Sancin. 21.30 Pevski koncerti Slovenskega vokalnega kvinteta. 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 27. marca. 12.15 Plošče (odlomki iz oper, serenade). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 13.00 Radio orkester. 19.00 Dr. Reya: Vremenoslovje. 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 20.00 Gospodinska ura: Snaženje tal (Krekova gospodinska šola). 20.30 Večer Radio orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, četrtek, 26. marca. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balalajke. 18.30 Novice. 20.00 Perutinarstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka večerna glasba.

Zagreb, petek, 27. marca. 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.00 Prenos glasbe iz kavarne. 18.30 Novice. 19.45 Poročila. 20.00 Uvod k prenosu. 20.10 Mozartov večer. 22.00 Novice in vreme. 22.10 Plesna šola.

Beograd, četrtek, 26. marca. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 18.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Popoldanski koncert. 19.30 Francoščina. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 21.30 Novice. 21.50 Radio orkester. 22.40 Plošče.

Beograd, petek, 27. marca. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.00 Šolski radio. 16.00 Plošče. 17.00 Kuhinja. 17.30 Narodni napvi. 18.00 Narodne pesmi. 19.30 Nemščina. 20.00 Predavanje. 20.15 Zagreb. 22.15 Novice. 22.35 Radio orkester.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Kavarna

Restavracija Klet

„Zvezda“

Dnevno koncert

lastnik Fr. in Roza

Krapeš, vulgo „Ziveli“

Ljubljana 762

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogacnik, Bohoričeva

ulica 5

Čevljarski

pomočnik

zmožen in verziran v

vseh delih, se pod

ugodnimi pogoji

sprejme. Polze se v

upravi „Jugoslavana“.

Naprodaj

je v malem mestu pri Mariboru enonadstropna hiša z gostilniško koncesijo, popolnim inventarjem, opremljenimi tujskimi sobami in popolnoma novimi gospodarskimi poslopji, na zelo prometnem kraju in izvrstno vpljanim obratom. — Naslov v upravi „Jugoslavana“ pod „Restavracija“.

921

Stanovanje

obstoječe iz 6 sob in vseh pritlikin z dvema predsoboma in z dvema separatnima v hodoma, primerno za odvetnika ali zdravnika, se odda na Miklošičevi cesti v najem s 1. majem 1931. Naslov pove uprava lista.

Nogavice, roka-

vise, volna in

bombaž 468

sajcneje in v veliki

izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg

Gospodarske vesti

× Priprave za I. Banovinsko vinsko razstavo in vinski sejem, ki bo od 10. do 12. maja 1931. v Mariboru v dvorani pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti, so v polnem teku. Pretečeni teden smo razposlali uradne prijavnice vsem članom Vinarskega društva, ki so letos in lani plačali članarino in od katerih pričakujemo, da bodo poslali svoja vina na razstavo oziroma sejem. Če pa kdo prijavnice ni prejel, bodisi član ali nečlan Vinarskega društva, pa bi rad razstavil svoje vino, naj ta k o j piše po prijavnico Vinarskemu društvu za Dravsko banovino v Mariboru, katero mu prijavnico takoj pošlje. Vinarska podružnica v Gornji Radgoni bo v svojem področju zbrala vina, namenjena za razstavo in sejem, v Gornji Radgoni in jih bo skupno poslala v Maribor. Enako postopanje priporočamo vsem drugim Vinarskim podružnicam. Kjer pa še ni Vinarskih podružnic, tam se naj vinogradniki razstavljalci zmenijo med seboj za sličen postopek in pošljijo svoja vina istotako skupno na razstavo in sejem v Maribor. Opremnimi stroški bodo na ta način manjši. — Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

× Zimski kmetijski tečaj v Gornji Lendavi, ki je trajal šest tednov je bil zaključen dne 22. februarja. Obisk je bil povoljen (okoli 40 poslušalcev). Vsega je bilo 58 ur predavanja. Predavali so sledeči strokovnjaki: Armič (zemlja, kalaster), Lipovšek (kmet. pravo), dr. Matjaž (zdravstvo), inž. Miklavžič (gozdarstvo), inž. Mikuz (semenogojstvo in rastl. bolezni), Pavlica (mlekarstvo), Pušenjak (zadružništvo), Rupnik (zemlja, knjiga), inž. Sadar (poljedelstvo in travništvo), Šerbec (živilozdravstvo), Titan (sadjarstvo), inž. Wenko (živilozdravstvo in kmet. pospeševanje) in Znidarič (vinarstvo).

× Zatiranje škodljivcev in bolezni na sadnem drevesu. Sresko načelstvo v Murski Soboti je izdalo, na podlagi zakona o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin odredbo, po kateri so vsi posestniki, užitarji ali zakupniki obvezni, da najkasneje do 30. aprila očistijo svoje sadne drevje suhih vej, napadenih ali bolnih vej in omele (lima). Naredba se posebno poudarja, da se mora odstraniti (posekati) vse bolno sadno drevje, predvsem ono, ki je napadeno od lubadarja. Nadalje se določa, da se morajo odžagane, oziroma posekane veje odstraniti iz sadovnjaka in čimprej sežgati.

× Ureditelj agrarnih kreditov na Madjarskem. Madjarska vlada pripravlja zakonski osnutek v obrambo eksekutivne prodaje poljedelskih zemljišč. Če se poljedelcu z odpovedjo hipotekarnega posojila grozi s prisilno prodajo njegovega zemljišča, bo imel v smislu novega zakonskega osnutka pravico zahtevati poseben komisijski pregled njegovega poslovanja. Ta komisija bo v ugodnem slučaju lahko preprečila prisilno prodajo. Upnik prejme v takem slučaju za svojo terjatev od posebnega bančnega koncerna 6 in pol odst. 30 let potekaajoče obli-gacije, ki se letno amortizirajo z 1 in pol odst.

Dobave

Direkcija državne železarne Vares sprejema do 1. aprila t. l. ponudbe glede dobave 50 kub. metrov hrastovega lesa in 520 komadov varoval. do 8. aprila t. l. pa glede dobave 40.000 kg pšenične moke, raznega železa, 1200 kg rebraste pločevine, 7000 kg črne pločevine, 100 komadov plošč iz jeklene pločevine, 500 kg silicium-žice in glede dobave kablja.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 2. aprila t. l. ponudbe glede dobave 100 kg kolofonije, 100 kg barve in 500 kg sadre; do 9. aprila t. l. glede dobave 250 komadov stekel

za okna, raznega gumijevega materiala, vijakov, ključavnic, ventilov, »Presspann«-papirja in 50 kg cinka.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 9. aprila t. l. ponudbe glede dobave gum za avto.

Direkcija državnega rudnika Senski Rudnik sprejema do 8. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 računskega stroja.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave električnih števcev.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 25. marca 1931.

Devizna tržišča

Beograd, 25. marca. Amsterdam 22:80 do 22:88, Berlin 13:5550 do 13:5850, Budimpešta 991:11—994:11, Bukarešta 991:13—994:11, Dunaj 798:83—802:94, London 277:27—277:94, Milan 297:12—299:12, Newyork 56:72—56:92, Pariz 221:79—223:79, Praga 168:32—169:12, Zürich 1094:10—1097:10.

Dunaj, 25. marca. Amsterdam 285:21, Atene 92:157, Beograd 124:937, Berlin 165:55, Bruselj 99:05, Budimpešta 123:965, Bukarešta 42:805, Kopenhagen 190:10, London 34:9925, Madrid 75:80, Milan 37:2675, Newyork 51:120, Pariz 27:835, Praga 21:0725, Sofija 5:153, Stockholm 190:50, Varšava 79:69, Curih 136:86.

Zürich, 25. marca. Beograd 9:13, Pariz 20:3362, London 25:255, Newyork 519:70, Bruselj 72:37, Milan 27:2262, Madrid 55:50, Amsterdam 208:365, Berlin 123:88, Dunaj 73:06, Sofija 3:765, Praga 15:3975, Varšava 58:25, Budimpešta 90:60, Atene 6:72, Carigrad 2:465, Bukarešta 3:095, Helsingfors 13:06.

Vrednostni papirji

Beograd, 25. marca. 7% inv. pos. 87:50 do 89, 4% agr. obv. 51:50—52, 7% Bler 83:25—83:75, 6% begl. obv. 69—70, vojna škoda 426—426:25, ult. junija 426:25, ult. julija 423:50, Narodna banka 7915—7950, Beogr. zadruga 7150.

Dunaj, 25. marca. Bankverein 16:25, Kreditni zavod 46:25, Dunav-Sava-Adria 14:65, Prioritete 89, Trbovlje 37:30, Leykam 3:20.

Občni zbor Hmeljarskega društva

Zalec, 25. marca.

Danes se je tukaj v Roblekov dvorani vršil občni zbor Hmeljarskega društva. Udeležilo se je zboru 44 delegatov vseh podružnic ter precejšnje število članov iz Zaleca in okolice. Kot zastopnik kr. banske uprave je zboru prisostvoval g. inž. Černe Jože, kot zastopnik celjskega sreskega načelstva pa g. inž. Dolinar Janko. Tajnik društva g. Petriček je opravil radi bolezni odsotnega predsednika g. Robleka ter nato podal obširno tajniško poročilo. V preteklem poslovnem letu je sedem podružnic odpadlo tako da jih šteje društvo sedaj šestnajst s skupno 1823 člani. Društvo je lani praznovalo petdesetletnico obstoja z javnim zborovanjem in hmeljsko razstavo. Poslalo se je več vzorcev hmelja preizkuševalnici v Zürich, ki je ocenila vzorce kot prvostolne. Veliko truda je stalo, da je društvo doseglo polovično vožnjo za obrabe hmelja. Vendar je ta trud imel dobre posledice, kajti s polovičnimi vožnjami je znatno pomoglo i obrabe i hmeljarjem samim. Društvo se bo udeležilo mednarodnega vzorčnega vosejma v Milano, da bi zainteresiralo tudi kupce iz Italije za naš hmelj, ki se ga je pred vojno

Kultura

Pri kiparju Fr. Goršetu

Kipar France Gorše sporoča, da ima atelje v paviljonu ob mestnem ribniku v Tivoliju. Ker ga osebno še niso poznali, sem ga danes dopoldne obiskal in ga našel pri »pospravljanju«.

— Mesec dni je, odkar sem se preselil iz Gorice v Ljubljano, vendar sem šele danes prišel do tega, da uredim svoj atelje. Bil sem nekaj bolan, zdaj sem pa že zdrav in bom od danes naprej vsak dan delal. Če vas zanima, vam pokažem svoje največje delo »Materinstvo«.

— Seveda me zanima!

Gorše je urno začel odpirati velik zaboj, obenem pa mi je pripovedoval:

— Telo kip bi kmalu moral pustiti v Italiji. Obstojni naredba, da se večje umetnine ne smejo izvažati. Imel sem precej potov, končno pa so mi le dovolili, da ga vzamem s seboj.

»Materinstvo« velik, lesen kip, predstavlja mlado mater v naravni velikosti, ki drži dojenčka v naročju. Pozicija matere in njen izraz, ko poljublja dojenčka, sta napravila name globok vtis.

— Ali upate v Ljubljani na materialen uspeh?

— Trdno upam, čeprav vem, da so težke razmere.

Kipar Gorše je bil rojen leta 1897. v Sodražici na Dolenjskem. V Ljubljani je dovršil Srednjo tehnično šolo in je leta 1925. odšel na zagrebško akademijo. Razstavil je že večkrat, tudi kolektivno v Gorici. Kritika italijanskih listov in revij je bila pohvalna. Gorše dela največ v lesu, najljubši pa mu je marmor. Tudi mnogo žustira.

Kiparju Goršetu želimo, da bi se v Ljubljani čimprej »domačil« in da bi dobil naročila, ki mu naj pomagajo, da dozori v velikega umetnika! — P.

Nova številka »Zborov«

Izšla je prva številka VII. letnika glasbene (v glavnem zborovske) revije »Zborov«, ki jih izdaja agilno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom in v urejevanju neutrudljivega Zorka Prelovca. Literarni del prinaša na uvodnem mestu simpatičen članek »Slava delu«, ki ga je napisal za štirideseti dirigentski jubilej dr. Josipu Cerinu Vladimir Pfeifer. Sledi kratka biografija skladatelja Mihaela Rožanca in prav umesten dopis »Naša hvaležnost«, ki ga pa bodo žal brali le oni, ki se jih ne tiče. Društvene vesti in registracija ter ocene novih skladb so v »Zborih« zelo zanimiva in poučna rubrika. Isto velja za rubriko »Razno«.

Glasbeni del je tokrat izredno bogat in prinaša kratke, lahke skladbe, 10 v celoti. Adamič je prispeval štiri narodne za moški zbor, ki so namenjene v glavnem šibkejšim zborom, pa je njihova kvaliteta taka, da se bodo uveljavile na vsakem sporedu. Dve sta iz Kokošarjeve zbirke (Od majolke in Vse rožice rumene), dve sta pa štajerski narodni (Vse najlepše rožice in Šel sem po zelenem travniku). Moje tri belokranjske na narodno besedilo iz Čebularjeve zbirke (Polček, Na pust in Tepeznica) so prav tako enostavne. V 3. taktu v pesmi »Na pust« je zadnja osminka v altu »dis«, ne pa »des«. Rožančev mešan zbor »Da sem jaz ptičica« je občutna pesem, polna romantičnega nastrojenja. Vasilij Mirk je prispeval posrečeno prirejeno »Sunce jarko« za mešan zbor z mezosopranom solom. Tudi letos nadaljujejo »Zbori« objavljane samospojev z lažjo klavirsko spremljavo. Ta številka prinaša Prelovčev priredbo koroške narodne »So še rožice v hartelnu zavovale«. Klavirski stavček je tako preprost, da ga bo zmogel vsakdo, poleg tega pa je vseeno zanimiv.

»Zborov« prinašajo vedno toliko zanimivega gradiva, da vsako številko nestrno pričakujemo. Ta se je nekoliko zakasnila; morda radi

izredno bogate vsebine, morda radi prezaposlenosti uredništva ali pa radi tega, ker je urednik zaposlen s izterjavanjem naročnine, kar večkrat v listu potoži. Želim mu, da bi vsaj to zadnje breme lahko odložil in da bi se mu krog naročnikov stalno večal.

Slavko Ostere.

V oceno smo prejeli: Rabindranath Tagore, Dom in svet. Roman. Poslovenil Vladimir Levstik. Tiskovna zadruga. Str. 262. Broš. velja Din 60.—, v platno vez. Din 80.—, v polusnje Din 96.—. — Podrobnejše poročilo bomo še prinesli.

Dr. Josip Vrtovce: Vsakdo sam svojega zdravlja kovač. Ljudska knjižnica Zveze kulturnih društev v Mariboru, I. zvezek, Mariborska zveza kulturnih društev je izdala te dni drobno, le 16 strani obsegajočo, a izredno važno brošuro v pouk našemu podeželskemu ljudstvu o higijeni in zdravstvu. Napisal jo je vodja Zdravstvenega doma v Mariboru dr. Josip Vrtovce. Brošura je bila natisnjena v 60.000 izvodih, tako da bo v tednu narodnega zdravja od 22. do 29. marca preplavila vse vasi mariborskega okrožja. Delo, ki je pisano tako poljudno, da ga bo mogel vsakdo razumeti, je razdeljeno v sledeča poglavja: Povzročevalci bolezni in pogoji za obrambo zdravja, Morilka človeštva (tuberkuloza), Angleška bolezen (rahitis), Rak, Egiptovska bolezen ali trahom, Davica, Stranišča, Voda in vodnjak in Alkohol. — Avtor in založnica sta s tem izvršila veliko delo in zaslužita obilo priznanja.

Slovaškemu pisatelju Martinu Krkučinu bodo letošnji spomlad istega dne in ob isti uri odkrili spominski ploščo na njegovem grobu v Turčanskem sv. Martinu (Slovaška) in pa v Selcu (Hrv. Primorje), kjer je pisatelj za svojega bivanja črpal snov in napisal svoj najlepši roman »Dom v tujini«. Pobudo za to počastitev je dala Jadranska Straža v Pragi.

Rajni Bora Stanković mora plačati davek. Beogradska javnost uživa kulturno senzacijo. Po smrti Bore Stankovića, enega največjih in najvidnejših predstavnikov srbske književnosti (Koštana, Nečista krv, Vrela krv itd.), je njegova rodbina s pomočjo nekaterih prijateljev

zasebno izdala in založila njegova zbrana dela. Podjetje pa trgovine nevesčim ljudem ni šlo izpod rok, knjižice so se slabo prodajale in v tej stiski se je pisateljeva vdova obrnila na znane beogradske založnike s ponudbo, naj bi on prevzel generalno prodajo. Ta založnik pa je zahteval zase nezasišano takso — zahteval je, da njemu za posredovanje ostane celih 60% izkupička. Stankovića vdova takega pogoja ni mogla sprejeti in je na svojo roko prodajala dalje, kakor je vedela in znala. Zdaj pa je iz vrst beogradske knjižarnarje izšla tožba na davčno upravo, da morajo tudi zasebni izdajatelji Stankovičevih del plačati davek, kakor ga mora vsak knjižarnar. Za vso to afero vlada seveda veliko zanimanje.

Vandervelde na indeksu. Znano delo slovi-tega holandskega zdravnika Vandervelda »Popolni zakon« je congregatio sancti officii stavila na indeks, češ da obravnava vprašanja spolnega življenja v zakonu z nekim materializmom, ki krščansko predstavo o zakonskem življenju žali.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.
Cetrek, 26. marca: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.
Cetrek, 26. marca: »Hoffmanove pripovedke«. Goslovanje Josipa Rijavca. Izven.
Petek, 27. marca: »Mignon«. Red C.
Sobota, 28. marca: »Dijak prosjak«. Red A.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15.

Sobota, 28. marca: »Revna kot cerkvena miš«. Zadnjič v sezoni.
Nedela, 29. marca: »Glavni dobilek«. Gostovanje odra »Zveze kulturnih društev«.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Petek, 27. marca: Zaprt.
Sobota, 28. marca ob 20. uri: »Učlovečenje« ab. B. Premijera.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V No. 504/22. 736a—2—2

Razglas o licitaciji

Kraljevska banska uprava v Ljubljani razpisuje na podstavi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izprememb odnošno dopolnitev, za prevzem dobave gramozov iz murskih prodišč pri Gornji Radgoni ter njega dovoza na banovinsko cesto Sv. Benedikt—Lomanoše in sicer:

1. 7480 m³ gramozov velikosti 15—20 cm ter prorač. ceno Din 68/m³,
2. 13.000 m³ gramozov zrna 0-5 do 6 cm ter peska v določenem razmerju ter prorač. ceno 80/m³,

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 11. aprila ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani. Istotam se dobivajo med uradnimi urami na vpogled potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki.

Ponudbe se morejo glasiti na vse posamezne vrste del v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene odobrenega proračuna, ki znaša Din 1.548.640.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 18. marca 1931.

Razglasi sodišče in sodnih oblastev

U 4/31—7. 762

V imenu Njeg. Vel. kralja!

Podpisano okrajno sodišče je razsodilo s sodbo z dne 10. marca 1931, da je Špilak Ludvik, natakhar v hotelu Slon v Murski Soboti, star 25 let, kriv prekrška po čl. 8. zak. o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne spekulacije z dne 30. marca 1922, da je kot plačilni natakhar prodal Kerčmar Štefanu kisle vode in sicer: veliko steklenico kisle vode po 4 Din 50 p, malo steklenico vode po 3 Din.

Zaradi tega je bil obsojen po čl. 8 navedenega zakona na 1 dan zapora in na 100 Din denarne kazni ali v slučaju neizterljivosti na 2 dni zapora.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. III., dne 10. marca 1931.

Ne I 155/31—2. 765—3—3

Amortizacija.

Na prošnjo Tratar Janeza, zasebnika iz Prelesja pri St. Rupertu na Dolenjskem, se uvaja postopanje v svrhu amortizacije hranilne knjižice št. 1412 okrajne posojilnice v Mokronogu, r. z. z. n. z., glaseče se na ime Neže Ragoč pod geslom Stamear v vrednosti dne 1. januarja 1931, 3392 Din 50 p, ker je bila baje zgubljena.

Imetnik te knjižice se s tem poziva, da uveljavi svoje pravice v teku šestih mesecev od dne razglasitve, ker bi se sicer po tem roku izreklo, da hranilna knjižica ni več veljavna.

Okrajno sodišče v Mokronogu, odd. I., dne 20. marca 1931.

*

E IX 212/31—9. 770

Dražbeni oklic.

Dne 4. maja 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Studenci, vl. št. 447.

Cenilna vrednost: Din 78.680; vrednost pritikline: Din 39.340.—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 3. marca 1931.

*

E IX 5837/30—9. 771

Dražbeni oklic.

Dne 11. maja 1931. ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga: a) Sv. Lovrenc na Poh., vl. št. 24; b) Sv. Lovrenc na Poh., vl. št. 81; c) Sv. Lovrenc na Poh., vl. št. 193; d) Sv. Lovrenc na Poh., vl. št. 41.

Cenilna vrednost: a) 5637/30 Din; b) 471.138/75 Din; c) 2526 Din; d) 313.748/02 Din; najmanjši ponudek: ad a) 4438.— Din; ad b) 391.692.— Din; ad c) 1684.— Din; ad d) 209.165/35 Din; vrednost pritiklin 116.400 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 7. marca 1931.

*

E 54/31—10 785

Dražbeni oklic.

Dne 11. maja 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Donačka gora, vl. št. 53 in 108.

Cenilna vrednost: 56.637 Din 30 p; vrednost pritikline: 6.755 Din; najmanjši ponudek: 37.758 Din 20 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Rogateu, dne 17. marca 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

741

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 15. marca 1931.
Aktiva.

	Dinarjev
Metalna podloga	218.687.408/56
Posojila	1.418.847.462/87
Račun za odkup kronskih novčanice	897.793.168/06
Račun začasne zamene	126.254.168/23
Dolg države	2.906.842.941/92
Vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanice	2.138.377.163/—
Saldo raznih računov	370.314.298/55
	8.167.116.602/19

Pasiva.

Glavnica Din 50.000.000 v kovancem zlatu: od te vplačano	30.000.000/—
Rezervni fond	18.154.054/10
Novčanice v obtoku	4.768.373.845/—
Državni račun začasne zamene	126.254.168/23
Terjatve države po raznih računih	132.629.725/63
Razne obveznosti	875.271.776/23
Terjatve države za zastavljene domene	2.138.377.163/—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fonde	83.055.870/—
	8.167.116.602/19

V metalni podlogi se računi: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarjev, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovanem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera pri eskontu menic 5% na leto.
Obrestna mera za posojila na zastavo 7% na leto.

*

Št. 218/31. 736—3—3

Razglas o licitaciji.

Uprava banovinskega zdravilišča v Rogški Slatini razpisuje po odobritvi in nalogu kr. banske uprave z dne 17. marca 1931, V. No. 2002/1 za prevzem del pri gradnji pomožnega hotela v Rogški Slatini v skrajšanem roku 15 dni

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 9. aprila ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo proti plačilu napravniških stroškov med uradnimi urami v sobi št. 21.

Ponudbe naj se glasijo za vsa dela skupaj ali tudi za posamezne vrste del v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svote odobrenega proračuna, ki znaša: za vsa dela 1.761.897/69 Din ali posamezno za:

I. Zidarska dela	Din 491.955/58
II. Tesarska dela	507.851/95
III. Mizararska dela	248.476/95
IV. Pleskarska dela	76.110/60
V. Steklarska dela	17.892/—
VI. Krovška dela	31.900/26
VII. Kleparska dela	20.343/95
VIII. Pečarska dela	7.500/—
IX. Vodovodno inštalacijo	236.378/40
X. Signalno napravo	22.556/—
XI. Električno inštalacijo	18.810/—
XII. Parketna dela	82.122/—

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski kr. banske uprave — tehnični oddelek.

Uprava banovinskega zdravilišča v Rogški Slatini, dne 17. marca 1931.

*

Štev. R U 165/08—33.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi skupnega zemljišča posestnikov iz Brezji.

Načrt o nadrobni delitvi skupnega sveta, ki je vpisan v katastrski občini Planina pod vlož. št. 108, bo na podstavi § 96. zakona z dne 26. oktobra 1887. dež. zak. št. 2/1888 od dne 27. marca 1931 do vstetega dne 9. aprila 1931 v občinskem uradu Sv. Križ pri Kostanjevici razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 27. marca 1931 v času od 8. do 9. ure v občinskem uradu Sv. Križ pri Kostanjevici.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno, kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 27. marca 1931 do dne 25. aprila 1931, pri podpisnem komisariju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali datj ustno na zapisnik.

Komisar za agrarne operacije. V Ljubljani, dne 17. marca 1931.

*

Štev. R U 515/26—18.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi skupnega sveta posestnikov iz Velikih Malenc.

Načrt o nadrobni delitvi skupnih zemljišč, vpisanih v katastrski občini Čatež, vložna št. 140, bo na podstavi § 96. zakona z dne 26. oktobra 1887. dež. zak. št. 2/1888 od dne 27. marca 1931 do vstetega dne 9. aprila 1931 v občinskem uradu Čatež razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 28. marca 1931 v času od 8. do 9. ure pri udeležencu I. Bukovcu v Velikih Malencah.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno, kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 27. marca 1931 do dne 25. aprila 1931, pri podpisnem komisariju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali datj ustno na zapisnik.

Komisar za agrarne operacije. V Ljubljani, dne 17. marca 1931.

*

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

2.

Odredbe, nanašajoče se na šolski obisk udeležencev vojne, so tukaj. Vse, kar smo hoteli, so dosegli naši zastopniki: skrajšani obisk šole, posebne tečaje za vojake in olajšanje izpitov.

Ceprev je revolucija, vendar ni bilo lahko vse to doseči. Ves ta prevrat je samo polgravanje vetra z valčki na površju vode. Ne more prodrati. Kaj pomaga, če so zasedli nekaj vodilnih mest drugi ljudje; — vsak vojak ve, da ima stotniški poveljnik lahko najboljši namene, — če pa podčastniki nočejo, je navzlic temu brez moči. Prav tako spodrsne vedno še tako naprednemu ministru, če ima proti sebi gručo nazadnjaških tajnih svetnikov. V Nemčiji so pa tajni svetniki ostali na svojih mestih. Ti pisarniški Napoleoni so neiztrebljivi.

Prva šolska ura. Tičali smo v klopih. Skoraj vsi v uniformah, Trije polnobračci. Eden oženjen.

Na svojem mestu sem iztaknil, z nožičem izrezljano in s črnilom prebarvano, svoje ime. Spomnil sem se, da sem to napravil nekoč med zgodovinsko uro, zdaj se mi je pa zdela, da je minilo od tedaj že sto let; tako čuden občutek sem imel, ko sem

sedel zopet tamkaj. Vojna postaja preteklost, krog se nanovo sklepa, toda nas ni več v njemu.

Prišel je naš učitelj nemščine in opravil najprvo najpotrebnejše; vrnil nam je naše stvari, ki so ležale tukaj še od preje. Ta stvar je že dolgo težila njegovo redoljubno učiteljsko dušo. Odprl je omaro in začel jemati ven stojala za risanje, risalne deske, predvsem pa debele, plave zavoje šolskih zvezkov, polnih spisov, diktatov, šolskih nalog. Visok kup se je nahajal na levi poleg njega na katedru. Klical je imena, mi smo se oglašali in jemali zvezke iz njegovih rok. Willy je svoje prevrgel, da so frfotali pivniki iz njih.

»Breyer« — »Tukaj« —

»Brücker« — »Tukaj« —

»Detlep« —

Molk. »Mrtev«, je zaklical Willy.

Detlep, majhen plavolas, krive noge, eno leto je v razredu obsedel. Poddesetnik, padel 1917 na Kemmelbergu. Zvezek je romal na desno stran na katedru.

»Düker« — »Tukaj« —

»Dierksmann« — »Mrtev«.

Dierksmann, sin kmeta, dober igralec skata, slab pevec, padel pri Ypernu. Učitelj je položil zvezek na desno.

»Eggers« —

»Ga še ni tu«, je zaklical Willy. Ludvik je pojasnil: »Strel v pljuča, leži v rezervni bolnici v Dortmundu, od tam pojde za tri mesece v Lippspringe.«

»Friderichs« — »Tukaj« —

»Gehring I« — »Mrtev«.

Gehring I; primus, koval je pesmi, poučeval je zasebno in kupoval za tako prisluženi denar knjige. Padel je obenem s svojim bratom pri Soissons.

»Gehring II«, je samo zamrmral učitelj in kar položil zvezek k drugim na desno.

»Pisal je zelo dobro naloge«, je dejal zamišljeno in je še enkrat prelistaval zvezek Gehringa I.

»Mu ni dosti pomagalo«, je šepetal Westerholt slišno. Še marsikateri zvezek je romal na desno; ko so bila izklicana vsa imena, je ležal tamkaj visok kup izdelanih nalog. Nadučitelj Hollermann je zrl neodločno na ta kup. Njegov čut za red je pač rebeliral, ker ni vedel, kaj naj počne s temi zvezki mrtvih lastnikov. Končno mu je padla čudna rešitev v glavo: poslal jih bo staršem padlih.

»Mar mislite, da bodo veseli, ko bodo dobili zvezek, poln nezadostnih in komaj zadostnih?« ga je vprašal Willy, »raje pustite to!«

Hollermann ga je začudeno pogledal. »Pa kaj naj vendar počnem z njimi?«

»Naj leže tam«, je dejal Albert.

Hollermann je bil skoraj ogorčen nad tem predlogom. »To vendar ne gre, Trosske, saj zvezki vendar niso šolska last, zato jih ne smemo pustiti kar tako.«

»O, Bog«, je zastokal Willy in se zagrabil za glavo. »Dajte jim nam, mi si jih bomo že porazdelili.« Obotavljaje se nam jih je Hollermann izročil. »Ampak —« je dejal boječe, ker je smatral zvezke za tujo lastnino.

Gustav Bauer

Pretekli teden se je vršila pred sodiščem na Dunaju senzacionalna razprava proti trgovcu Gustavu Bauerju, ki je bil obtožen, da je umoril in oropal svojo dolgoletno bogato »prijateljico« Katarino Fellnerjevo. Dosti okolnosti je kazalo, da je on res morilec, dosti okolnosti pa je pričelo tudi za njegovo nedolžnost; in zaradi te negotovosti so porotniki Bauerja oporočili s 7 glasovi proti 5. Za razpravo je vladalo zlasti med ženskim svetom silno zanimanje in pred razglasitvijo sodbe je čakalo na izid več tisoč ljudi na ulici. — Na sliki vidimo Bauerja na sodnem ogledu kraja blizu Dunaja, kjer so našli Katarino Fellnerjevo umorjeno.

Kaj hočejo postati naši otroci

Na dunajskem vseučilišču imajo poseben »zavod za dušeslovje«, ki deluje že nad 10 let. Ta zavod bo v kratkem izdal knjigo »Mladina in poklic« (Jugend und Beruf), kjer je zbrana vsa snov, ki se tiče razmerja mladine do bodočega poklica, kolikor je pač bila snov zavodu dostopna.

Na zavodu so po večletnih opazovanjih ugotovili, da stoji izbira poklica pri mladini vedno v tesni zvezi z razvojem družabnih razmer v ožji domovini. Na Dunaju, kjer je obilo gostlin, se ogreva mladina v veliki meri za gostilničarski poklic, v Lipskem pa, kjer je tiskarstvo doma, tišči vse v tiskarstvo. Opazovali so tudi, da je zanimanje za brivski stan tudi zelo močno, odkar se je udomčila »frizura na fantac« skoro v vsaki rodbini. Med vojno so pa opazovali, da so hoteli postati skoro vsi mladi ljudje trgovci z delikatesami, kar z ozirom na tedanje lakoto ni bilo nič čudnega.

Na dunajskem zavodu so dalje ugotovili, da si ostajajo želje mladine po končani srednji šoli glede bodočega poklica gotovo vedno enake. Opozorili pa so pri tem tudi to, da se vedno bolj pojavlja med mladino nekaj »razredni duha«: sinovi bogatih staršev si izbirajo svobodne poklice, sinovi siromašnih ljudi pa so zadovoljni, če postanejo uradniki, učitelji itd.

Na podlagi vestnih opazovanj so tudi ugotovili, da se začno mladi ljudje zanimati za svoj bodoči poklic resno šele okoli svojega 16. leta. Zato predlagajo, naj nihče ne sili mladine k izbiri bodočega poklica pred to dobo.

»Plemstvo« v Ameriki

V Evropi so se nekaj ljudi delili na »plemenite« in na »neplemenite«. Ta razlika je pravno sicer že v večini držav odpravljena, dejansko pa še vedno živi tudi tam, kjer je uradno več ne priznavajo.

Amerika pa ni nikdar poznala plemstva v evropski obliki. Zato pa ima Amerika druge

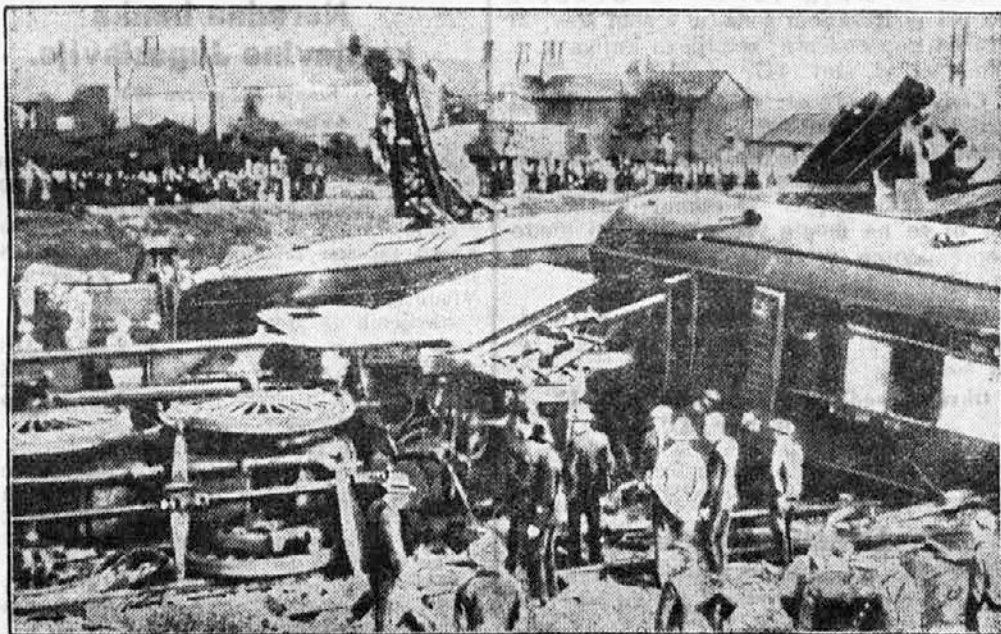
vrste plemstvo, ki je v Ameriki visoko čislano. To plemstvo tvorijo potomci tistih rodbin, katerih pradedje so se naselili že pred stoletji v Ameriki.

Takih rodbin je danes v Ameriki še okoli 400. Med temi »plemenitaš« pa niso ravno najbogatejši ljudje v Ameriki. Ti spadajo pač med »gorenjih deset tisoč«, nimajo pa nič iskati med 400 »plemenitaš«.

Ameriški »plemenitaš« nimajo prav nobenega spoštovanja do ameriških bogatinov, priznavajo pa evropsko plemstvo. Če se n. pr. hči kakšnega ameriškega milijarderja poroči s tem ali onim evropskim plemenitašem, ga ameriški »plemenitaši« takoj družabno priznajo, ampak samo njega in njegovo ženo, ženinih sorodnikov pa ne, pa če so še tako bogati.

Milijon dolarjev za olimpijado

Za olimpijado, ki jo bodo priredili v Ameriki l. 1932 na spomlad, so izdali doslej okoli 1 milijon dolarjev. Največji prispevek je dala država New York, velike zneske pa so darovale tudi občine, klubi, hoteli in restavracije v okolici športnega prostora. Manjka pa še vedno 250.000 dolarjev, ki jih upajo nabrati med ameriški športnimi društvi in premožnimi športniki.

Težka nesreča škotskega ekspresnega vlaka

Ekspresni vlak, ki se je odpeljal v nedeljo zjutraj iz Londona na Škotsko, je skočil pri postaji Leighton-Buzzard iz tira. Lokomotiva in prvi štirje vozovi so se prevrnil. Šest oseb je prišlo pri tej nesreči ob življenje, 15 pa jih je bilo težko ranjenih.

Letalo je padlo na ulico

Neko poljsko vojaško letalo najnovejše vrste je padlo pri vožnji na poskušajo na tla v eni izmed najbolj prometnih ulic v Varšavi. Pilot inženjer Pulavski je obležal na mestu mrtve, dva soletalca pa sta bila težko poškodovana.

Angleški parlamentarci brez vžigalce

Angleški finančni minister Snowden se je odločil za največjo varčnost v državni upravi. Ta varčnost pojde tako daleč, da bodo ostali celo angleški parlamentarci brez vžigalce na državne stroške, ampak si jih bodo morali kupovati sami.

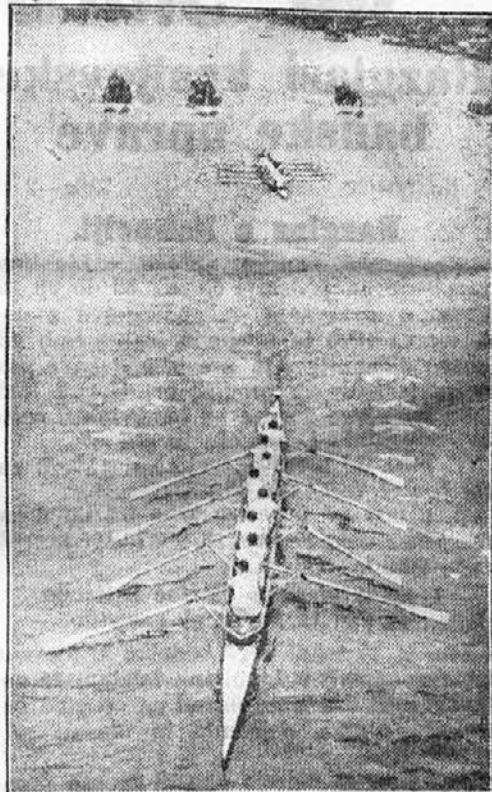
Doslej so imeli namreč gospodje poslanci v svojih klubih in drugih prostorih vžigalice na razpolago na državne stroške. Kakor hitro pa bo dosedanja zaloga pošla, ne bodo več kupili drugih, ampak si jih bodo morali gospodje poslanci sami kupovati.

Ta je »dober« za dva milijona

»Ta je dober za dva milijona«, pravi Amerikane, če hoče povedati, da poseduje ta ali oni mož 2 milijona dolarjev.

Za koliko je kdo »dober«, to je v Zedinjenih državah precej znana stvar. V Ameriki namreč lahko vsak pogleda v davčni zapisnik, kakor pri nas v trgovski register. Zato pa objavljajo v Ameriki brez škode tudi stvari, ki jih smatrajo pri nas za tajne, n. pr. za koliko je kdo zavarovan. Tako beremo, da je zavarovan filmski mogočnik Fox za 6 in pol milijona dolarjev,

Rockefeller ml. pa za 3 milijone. Amerikane izraža namreč v višini zavarovalnice, kako visoko ceni sebe in svoje delo in nima zavarovalnice za neko hranilnico za male ljudi, ampak smatra zavarovanje za prav solidno naložbo kapitala, ki je njegovim dedičem in njegovemu podjetju takoj na razpolago, čim on umrje. In ko se je pri zadnjem borznem polnu v Ameriki rušilo premoženje za premoženjem, se je rešilo mnogo zavarovancev s tem, da so na svoje zavarovalne listine prav lahko dobili posojila, da so poravnali svoje obveznosti, ne da bi bili gospodarsko popolnoma propadli.

Veslaška tekma med Cambridge-m in Oxfordom

Preteklo nedeljo se je zbralo nad 1 milijon ljudi, da gleda najimenitnejšo angleško veslaško tekmo med vseučiliščniki iz Cambridge-a in Oxforda. Zmagalo je »svetlomodro« moštvo iz Cambridge-a. To moštvo od leta 1920. dalje še ni bilo nikdar poraženo. Na sliki vidimo veliko razdaljo med obema »osmercema«, za kolikor je zmagovito moštvo prehitelo svojega nasprotnika.

Izreki za borzijance

Neka londonska trdka je razposlala nedavno na svoje klijente sledeča navodila za uspešno delo na borzi:

»Kolikor dalje je ta ali ona dežela oddaljena od ravnika (ekvatorja), toliko važnejša so njena posojila.

Varuj se finančnih Napoleonov, ampak misli na Mosko in na otok sv. Helene!

Spekulant se baha s svojim dobičkom, svoje izgube pa primolči.

Presojaj akcijske družbe po njihovih ravnateljih!

Kedar kupujejo vrednostne papirje trenutni spekulanti, jih stalni spekulanti prodajajo.

Humor

»Res se ne morem pritoževati nad svojo ženo — ona mi je zelo zvesta. Trikrat mi je že ušla, pa se je še vselej vrnila...«